RONDELI FOUNDATION

FRIEDRICH EBERT STIFTUNG

რუსეთის ფედერაციასთან საქართველოს ვაჭრობის დინამიკა და სტრუქტურა

უკრაინაში რუსეთის სრულმასშტაბიან შეჭრამდე და შემდგომ

მერაბ კაკულია
ნოდარ კაპანაძე

თბილისი
2023

რუსეთის ფედერაციასთან საქართველოს ვაჭრობის დინამიკა და სტრუქტურა უკრაინაში რუსეთის სრულმასშტაბიან შეჭრამდე და შემდგომ

მერაბ კაკულია
ნოდარ კაპანაძე

ფოტო ყდაზე: Trucks waiting to get through the Georgia/Russia border crossing
© (CC BY-SA 2.0), Panegyrics of Granovetter (Sarah C. Murray)

© ფრიდრიხ ებერტის ფონდი
© საქართველოს სტრატეგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კვლევის ფონდი

ფრიდრიხ ებერტის ფონდი | თბილისის ოფისი
ნინო რამიშვილის ქ., 1 ჩიხი, სახლი 1
0179 თბილისი | საქართველო
ტელ.: +995 32 225 07 28
http://southcaucasus.fes.de/

პუბლიკაციის შესაკვეთად დაგვიკავშირდით:
georgia@fes.de

ავტორის/ავტორების მიერ დოკუმენტში გამოთქმული მოსაზრება არ გამოხატავს ფრიდრიხ ებერტის ფონდის და საქართველოს სტრატეგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კვლევის ფონდის პოზიციას. შესაბამისად, ფრიდრიხ ებერტის ფონდი და საქართველოს სტრატეგიისა და საერთაშორისო ურთიერთობების კვლევის ფონდი არ არიან პასუხისმგებელი დოკუმენტის შინაარსზე.

დაუშვებელია ფრიდრიხ ებერტის ფონდის მიერ გამოცემული მასალების ფონდის წერილობითი თანხმობის გარეშე კომერციული მიზნით გამოყენება.

სარჩევი

1. შესავალი 2
2. ინფორმაციის წყაროები 3
3. ჩატარებული სამუშაოების აღწერა და კვლევის მეთოდი 4
4. ექსპორტის სტრუქტურა 5
5. იმპორტის სტრუქტურა 8
6. სანქცირებული პროდუქცია 13
7. სანქცირებული პროდუქციის ექსპორტი 14
8. სანქცირებული პროდუქციის იმპორტი 16
9. რეექსპორტი და რეიმპორტი 20
10. დასკვნები 23

დანართი #1 24

დანართი #2 27

დანართი #3 28

დანართი #4 30

გამოყენებული წყაროები 34

1

შესავალი

2022 წლის 24 თებერვალს რუსეთის ფედერაციის სამხედრო შენაერთები უკრაინის ტერიტორიაზე შეიჭრნენ. ომის დაწყებას აშშ-ის, ევროკავშირის, დიდი ბრიტანეთის, იაპონიის და სხვა ქვეყნების მხრიდან მძაფრი რეაქცია მოჰყვა: რუსეთის ფედერაციის, როგორც აგრესორი ქვეყნის, წინააღმდეგ მკაცრი ეკონომიკური სანქციები დაწესდა, რაც ამ ქვეყანასთან სავაჭრო ურთიერთობების მკვეთრ შეზღუდვას ითვალისწინებს.

საერთაშორისო დონეზე უკრაინის მორალური, ჰუმანიტარული და პოლიტიკური მხარდაჭერის მიუხედავად, საქართველომ რუსეთის ფედერაციის მიმართ ინდივიდუალური სანქციები არ შემოიღო, რომელთა დაწესებაც, საქართველოს მთავრობის აზრით, საპასუხო სანქციების გათვალისწინებით, დიდ დარტყმას მიაყენებდა პანდემიით დასუსტებულ საქართველოს ეკონომიკას.

ქართულმა საზოგადოებამ ხელისუფლების ეს არჩევანი არაერთგვაროვნად აღიქვა. სოციოლოგიურმა კვლევამ აჩვენა, რომ მოსახლეობის დიდი ნაწილი მხარს უჭერს ამ გადაწყვეტილებას, მაგრამ გარკვეულმა ნაწილმა იგი კაპიტულანტურად შეაფასა (GORBI, 2022).[1] ეს საკითხი კიდევ უფრო გამწვავდა მას შემდეგ, რაც უკრაინის ცალკეულმა წარმომადგენლებმა საქართველო საერთაშორისო სანქციების თავიდან აცილების ხელშეწყობაში დაადანაშაულეს (Unian, 2022).[2] მართალია, ბრალდება არ გასცილებია რიტორიკის ფარგლებს, თუმცა მან საერთაშორისო მედიის და პოლიტიკური წრეების ყურადღება მიიქცია, რაც საქართველოსთვის გარკვეულ რეპუტაციულ რისკებს შეიცავს. ამდენად, ჭეშმარიტების დადგენა ფაქტებზე დაფუძნებული კვლევის გზით ერთობ მნიშვნელოვანია.

წინამდებარე კვლევის მიზანია არსებული სტატისტიკური მონაცემების საფუძველზე გაირკვეს, გამოიყენება თუ არა საქართველოს ვაჭრობა რუსეთის ფედერაციასთან საერთაშორისო სანქციების თავის აცილების საშუალებად. კვლევა ეყრდნობა რუსეთის ფედერაციაში საქართველოს ექსპორტის (მათ შორის – რეექსპორტის) და ამ ქვეყნიდან იმპორტის (მათ შორის - რეიმპორტის) ანალიზს უკრაინაში რუსეთის ფედერაციის ფართომასშტაბიანი შეჭრის წინ და შემდეგ.

---

1 https://www.interpressnews.ge/ka/article/715057-gorbi-s-kvlevis-tanaxmad-respondentta-698-etanxmeba-mtavrobis-pozicias-ar-sheerteboda-rusetis-cinaagmdeg-mimartul-ekonomikur-sankciebs-xolo-ar-etanxmeba-271

2 https://www.unian.net/war/vlasti-gruzii-razreshili-kontrabandu-podsankcionnyh-tovarov-v-rossiyu-gur-novosti-vtorzheniya-rossii-na-ukrainu-11772412.html?fbclid=IwAR0WFIHghgn2-xNPPxCqgS4brd2K0B9hOlTeF1n0RScvNKA8O-w_tO5axWU

2

ინფორმაციის წყაროები

კვლევაში გამოყენებული იქნა საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს ვებ გვერდზე განთავსებული საქართველოს საგარეო ვაჭრობის მონაცემები.[3] ამგვარ ინფორმაციას საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურიც (საქსტატი) აქვეყნებს,[4] თუმცა უკანასკნელის მონაცემები დეტალიზებულია ცალ-ცალკე - ქვეყნების და პროდუქციის (HS კლასიფიკატორის 4- და 6-ნიშნა კოდების დონეზე) მიხედვით, მაგრამ არ ქვეყნდება ერთდროულად ორივე ნიშნით: ქვეყნისა და პროდუქციის სახეობების მიხედვით, რის შესაძლებლობასაც ფინანსთა სამინისტროს მონაცემები იძლევა.

ამ საკითხთან დაკავშირებით განმარტებებისათვის მივმართეთ როგორც სტატისტიკის ეროვნულ სამსახურს, ისე ფინანსთა სამინისტროს.

ამ საკითხთან დაკავშირებით განმარტებებისათვის მივმართეთ როგორც სტატისტიკის ეროვნულ სამსახურს, ისე ფინანსთა სამინისტროს.

როგორც სტატისტიკის ეროვნული სამსახურიდან გვაცნობეს, „ფინანსთა სამინისტროს საიტზე განთავსებული მონაცემები სრულად არ მოიცავს ექსპორტის და იმპორტის იმ საბაჟო რეჟიმებს (მაგალითად, რეექსპორტი, გადამუშავება), რასაც ჩვენ ვრთავთ ვაჭრობაში, შესაბამისად, მათი სიმცირე სავსებით ლოგიკურია“.

წინამდებარე კვლევის საჭიროებისთვის აღებულია 12- თვიანი პერიოდი - 2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლის ჩათვლით და იგი შედარებულია წინა 12-თვიან პერიოდთან (2021 წლის მარტიდან 2022 წლის თებერვლის ჩათვლით). დროის განზომილებაში ეს არის ზუსტად ერთი წელი ომამდე და ომის დაწყების შემდეგ

პარალელურად, სხვადასხვა წყაროდან ((იხილეთ ბმულები) მოვიძიეთ პროდუქტების ოფიციალური ჩამონათვალი, რომლით ვაჭრობაც ევროკავშირის და აშშ-ის მიერ რუსეთის ფედერაციის წინააღნდეგ დაწესებული სანქციების ფარგლებში შეიზღუდა (იხ. ბმულები).[5]

დიაგრამა 1

მთლიანი სავაჭრო ბრუნვის წლიური დინამიკა ფინანსთა სამინისტროს და საქსტატის მონაცემებით (მილიონი $)

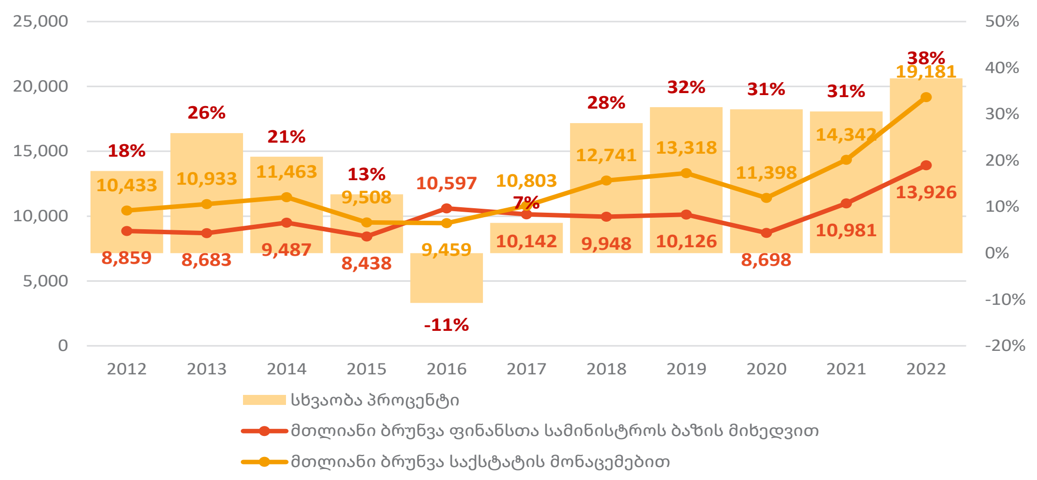

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური.

---

3 https://www.mof.ge/export_importis_informacia

4 https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/35/sagareo-vachroba

5 https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/sanctions-against-russia-explained/

3

ჩატარებული სამუშაოების აღწერა და კვლევის მეთოდი

პირველ ეტაპზე მოხდა ფინანსთა სამინისტროს ვებგვერდზე განთავსებულ მონაცემთა კონსოლიდირება ერთიან ბაზაში, სადაც მოცემულია საქართველოს იმპორტ-ექსპორტის მონაცემები, რომლებიც დეტალიზებული HS კლასიფიკატორის 11-ნიშნა კოდების დონეზე.

მომდევნო ეტაპზე გამოვყავით რუსეთის ფედერაციასთან ვაჭრობის (ექსპორტისა და იმპორტის) მონაცემები ზემოთ მითითებული პერიოდებისათვის და დავაჯგუფეთ HS კლასიფიკატორის 4-ნიშნა კოდების დონეზე.

ამის შემდეგ გავიანგარიშეთ 4-ნიშნა კოდების დონეზე შესადარებელ პერიოდებს შორის კორელაციის კოეფიციენტი: 2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლამდე ექსპორტის სტრუქტურა შევადარეთ ანალოგიურ მონაცემებს 2021 წლის მარტიდან 2022 წლის თებერვლამდე პერიოდში. ანალოგიურად შევადარეთ იმპორტის სტრუქტურებიც. ამან შესაძლებლობა მოგვცა შეგვეფასებინა, თუ რამდენად შეიცვალა რუსეთის ფედერაციასთან იმპორტისა და ექსპორტის სტრუქტურა საომარი მოქმედებების დაწყებიდან ერთი წლის მანძილზე, ომის დაწყებამდე ზუსტად იმავე პერიოდთან შედარებით.

შემდეგ გამოვყავით ძირითადი სასაქონლო ჯგუფები, რომელთა იმპორტი ან ექსპორტი არსებითად შეიცვალა.

მომდევნო ეტაპზე სანქციებს დაქვემდებარებული საქონლის ჩამონათვალი დავიყვანეთ HS კლასიფიკატორის 11- ნიშნა კოდების დონეზე და შევადარეთ საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურში არსებულ ანალოგიურ სიას. გაირკვა, რომ შემოსავლების სამსახურში არსებული სია ჩვენ მიერ ვებ-სივრცეში მოძიებული სანქციებს დაქვემდებარებული საქონლის ოფიციალური ჩამონათვალის იდენტურია.

შეჯერების შედეგად მივიღეთ სრულყოფილი ჩამონათვალი, რომელშიც HS კლასიფიკატორის 11-ნიშნა კოდების დონეზე მოცემულია სანქცირებული პროდუქციის სრული სია.

ბოლო ეტაპზე საქართველოსა და რუსეთის საგარეო ვაჭრობის სტრუქტურა განვიხილეთ სანქცირებული პროდუქციის ჩამონათვალის კონტექსტში.

https://sanctionscanner.com/
https://ofac.treasury.gov/sanctions-programs-and-country-information
https://www.sanctionsmap.eu/#/main
https://www.trade.gov/russia-sanctions-and-export-controls
https://www.gov.uk/government/publications/russia-sanctions-guidance/russia-sanctions-guidance
https://finance.ec.europa.eu/eu-and-world/sanctions-restrictive-measures/sanctions-adopted-following-russias-military-aggression against-ukraine_en

4

ექსპორტის სტრუქტურა

ფინანსთა სამინისტროს მონაცემებით 2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლამდე პერიოდში, წინა შესაბამის პერიოდთან შედარებით, საქართველოდან რუსეთის ფედერაციაში ექსპორტი 583 მილიონი აშშ დოლარიდან 582 მილიონ აშშ დოლარამდე ანუ 0.1 პროცენტით შემცირდა. შეიძლება ითქვას, რომ ექსპორტის მოცულობა თითქმის უცვლელია. ამავე დროს, შესადარ პერიოდებში ექსპორტის HS კლასიფიკატორის 4-ნიშნა კოდების დონეზე სტრუქტურებს შორის კორელაციის კოეფიციენტი 0.949 შეადგენს, რაც ომამდე და ომის დაწყების შემდეგ ექსპორტის სტრუქტურის თითქმის სრულ იდენტურობაზე მიუთითებს.

როგორც მოტანილი მონაცემები გვიჩვენებს შესადარ პერიოდებში ექსპორტირებული პროდუქციის წამყვანი ოცეულიდან 16 პროდუქტი უცვლელია. დანარჩენი ოთხი პროდუქტი:

1. კარტოფილი, ახალი ან შეყინული;
2. პომიდორი, ახალი ან შეყინული;
3. ყავის, ჩაის ან მატეს ექსტრაქტები, ესენციები და კონცენტრატები და
4. სპილენძის ნარჩენები და ჯართი

2022-2023 წლების შესაბამის პერიოდში ჩაანაცვლა შემდეგმა ოთხმა პროდუქტმა:

1. ნაყოფი და მცენარის სხვა ნაწილები, სხვა წესით დამზადებული ან დაკონსერვებული;
2. კვების პროდუქტები, სხვა ადგილას დაუსახელებელი;
3. ნარევები გამოსაყენებელი სასმელების წარმოებაში;
4. მსუბუქი ავტომობილები.

აღსანიშნავია, რომ პროდუქციის ქვემოთ წარმოდგენილი ოცეული რუსეთის ფედერაციაში საქართველოს ექსპორტის 95 პროცენტს მოიცავს.

ცხრილი 1
საქართველოდან რუსეთის ფედერაციაში ექსპორტირებული პროდუქციის პირველი ოცეული HS კლასიფიკატორის 4-ნიშნა კოდების მიხედვით

N	2021 წლის მარტიდან 2022 წლის თებერვლის ჩათვლით	მლნ. $	2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლის ჩათვლით	მლნ. $
1	ფეროშენადნობები	183.62	ყურძნის ნატურალური ღვინოები	164.68
2	ყურძნის ნატურალური ღვინოები	136.57	ფეროშენადნობები	121.30
3	მინერალური და მტკნარი წყლები	62.06	ეთილის სპირტი არადენატურირებული, სპირტის კონცენტრაციით 80 მოც. %-ზე ნაკლები, სპირტიანი სასმელები	64.78
4	ეთილის სპირტი არადენატურირებული, სპირტის კონცენტრაციით 80 მოც. %-ზე ნაკლები, სპირტიანი სასმელები	41.20	მინერალური და მტკნარი წყლები	52.05
5	წყლები, მინერალურისა და დაგაზიანებულის ჩათვლით, შაქრის დანამატების შემცველობით	27.25	წყლები, მინერალურისა და დაგაზიანებულის ჩათვლით, შაქრის დანამატების შემცველობით	41.68
6	გარგარი, ალუბალი და ბალი, ატამი, ქლიავი და ღოღნოშო, ახალი	26.67	გარგარი, ალუბალი და ბალი, ატამი, ქლიავი და ღოღნოშო, ახალი	34.42

N	2021 წლის მარტიდან 2022 წლის თებერვლის ჩათვლით	მლნ. $	2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლის ჩათვლით	მლნ. $
7	კარტოფილი, ახალი ან შეყინული	15.55	ნაყოფები სხვა, ახალი	13.56
8	ციტრუსების ნაყოფი ახალი ან გამხმარი	14.36	ელექტრული წყალგამახურებ-ლები	11.11
9	ნაყოფები სხვა, ახალი	9.15	ვაშლი, მსხალი და კომში, ახალი	7.86
10	ელექტრული წყალგამახურებლები	7.53	მანგანუმის ოქსიდები	7.25
11	ვაშლი, მსხალი და კომში, ახალი	7.11	ციტრუსების ნაყოფი ახალი ან გამხმარი	7.18
12	კაკალი სხვა, ახალი ან გამხმარი	4.74	კოჭა, ზაფრანა, ურცი, დაფნის ფოთოლი, კარი და სხვა სანელებ-ლები	5.52
13	მანგანუმის ოქსიდები	4.15	ხილისა და ბოსტნეულის წვენები	4.24
14	ნარჩენები და ჯართი სპილენძისა	4.08	კაკალი სხვა, ახალი ან გამხმარი	4.12
15	კოჭა, ზაფრანა, ურცი, დაფნის ფოთოლი, კარი და სხვა სანელებლები	3.90	კვების პროდუქტები, სხვა ადგი-ლას დაუსახელებელი	2.51
16	ხილისა და ბოსტნეულის წვენები	2.64	ნარევები გამოსაყენებელი სასმე-ლების წარმოებაში	2.40
17	პომიდორი, ახალი ან შეყინული	2.62	ნაყოფი და მცენარის სხვა ნაწი-ლები, სხვა წესით დამზადებული ან დაკონსერვებული	2.19
18	ბოსტნეული სხვა, ახალი ან შეყინული	2.25	ხელსაწყოები და მოწყობილობები მედიცინაში ან ვეტერინარიაში გამოსაყენებელი	2.17
19	ყავის, ჩაის ან მატეს ექსტრაქტები, ესენ-ციები და კონცენტრატები	2.05	მსუბუქი ავტომობილები	1.91
20	ხელსაწყოები და მოწყობილობები მედიცინაში ან ვეტერინარიაში გამოსა-ყენებელი	1.94	ბოსტნეული სხვა, ახალი ან შეყი-ნული	1.82
	პირველი ოცეული, სულ	**559.44**	**პირველი ოცეული, სულ**	**552.74**
	ექსპორტი რუსეთში, სულ	**582.72**	**ექსპორტი რუსეთში, სულ**	**581.95**
	პირველი ოცეულის წილი მთლიანი ექსპორტიდან	**96%**	**პირველი ოცეულის წილი მთლი-ანი ექსპორტიდან**	**95%**

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ავტორთა გაანგარიშებები.

მნიშვნელოვანია, თუ როგორ შეიცვალა ძირითადი საექსპორტო პროდუქციის მოცულობა შესადარ პერიოდებში.

ყველაზე უფრო საგრძნობი ფეროშენადნობების ექსპორტის 34 პროცენტით შემცირება იყო, რისი შეწონილი შემამცირებელი ეფექტი 7.1 პროცენტია. ასევე მნიშვნელოვანი იყო მინერალური წყლების ექსპორტის შემცირების ნეგატიური ეფექტიც, რომელმაც 16 პროცენტი შეადგინა. შემცირდა წამყვანი ოცეულის სხვა პროდუქციის ექსპორტიც, მაგრამ მათი მცირე მოცულობიდან გამომდინარე, ნეგატიური ეფექტი დაბალი იყო.

შესადარ პერიოდებში ყველაზე მნიშვნელოვანი სპირტის ექსპორტის 57 პროცენტით ზრდა იყო. ამავე თანრიგის იყო ღვინის ექსპორტის 21 პროცენტით ზრდაც. განსაკუთრებით აღსანიშნავი ტკბილი და გაზიანი სასმელების ექსპორტის 53 პროცენტით ზრდაა, რომლის შეწონილი ეფექტიც 3.8 პროცენტს შეადგენს. ყველა ეს პროდუქტი ადგილობრივი წარმოებისაა და რუსეთში ტრადიციული ექსპორტის კატეგორიებს განეკუთვნება. ჩამოთვლილი პროდუქტებიდან, რომელთა ექსპორტის ზრდაც დაფიქსირდა, არცერთი არ მიეკუთვნება სამხედრო ან ორმაგი დანიშნულების პროდუქციას.

ჩამოთვლილი პროდუქტებიდან ფეროშენადნობები ერთადერთია, რომელიც სამხედრო დანიშნულებით შეიძლება იქნას გამოყენებული, თუმცა ამ პროდუქციის ექსპორტიც რუსეთის ფედერაციაში საკვლევ პერიოდში 34 პროცენტითაა შემცირებული.

დიაგრამა 2
ექსპორტის წამყვანი ოცი პროდუქტის მოცულობის ცვლილება ომამდე და ომის დაწყების შემდეგ

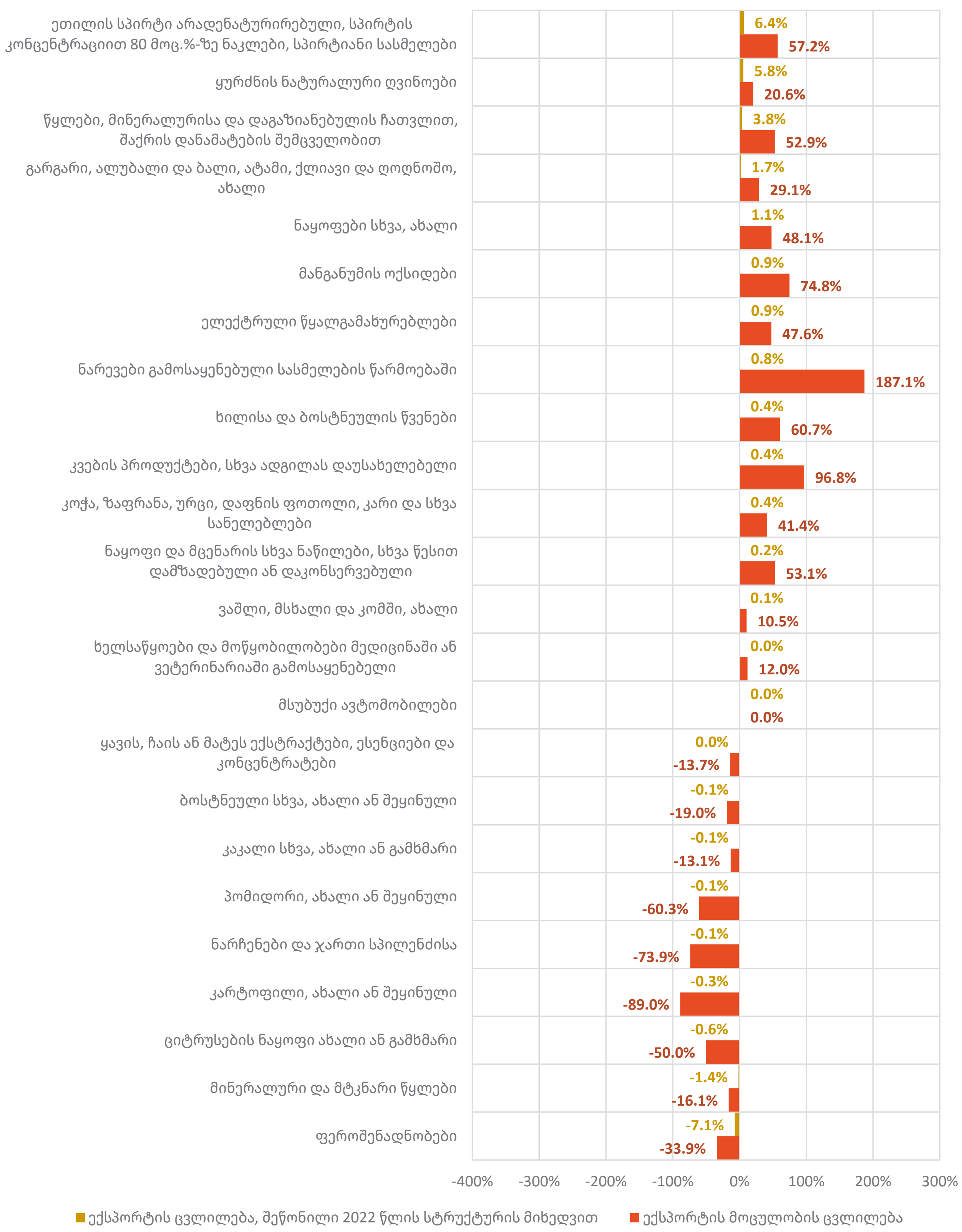

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ავტორთა გაანგარიშებები.

5

იმპორტის სტრუქტურა

ფინანსთა სამინისტროს მონაცემებით, 2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლამდე პერიოდში, წინა შესაბამის პერიოდთან შედარებით, რუსეთის ფედერაციიდან საქართველოში იმპორტი 1,035 მილიონი აშშ დოლარიდან 1,879 მილიონ აშშ დოლარამდე, ანუ 82 პროცენტით გაიზარდა. შესადარ პერიოდებში იმპორტის HS კლასიფიკატორის 4-ნიშნა კოდების დონეზე სტრუქტურებს შორის კორელაციის კოეფიციენტი 0.824 შეადგენს, რაც შესადარ პერიოდებში იმპორტის სტრუქტურის დიდ მსგავსებაზე მიუთითებს.

როგორც ქვემოთ მოტანილი მონაცემები გვიჩვენებს, შესადარ პერიოდებში (ომამდე და ომის დაწყების შემდეგ) იმპორტირებული პროდუქციის წამყვანი სასაქონლო ჯგუფების ოცეულიდან 15 პროდუქტი უცვლელია. დარჩენილი 5 პროდუქტი, კერძოდ:

1. სატელეფონო აპარატები, ფიჭური ქსელებისთვის ან სხვა უსადენო ქსელებისთვის განკუთვნილი ტელეფონების ჩათვლით;
2. სიმინდი;
3. აპარატურა მიმღები სატელევიზიო კავშირისათვის;
4. საშუალებები თმებისათვის და
5. ზედაპირულად აქტიური ორგანული ნივთიერებები; სარეცხი და საწმენდი საშუალებები

2022-2023 წლების შესაბამის პერიოდში ჩაანაცვლა შემდეგმა ხუთმა პროდუქტმა:

1. წნელები ნახშირბადიანი ფოლადისაგან, შემდგომი დამუშავების გარეშე;
2. ქვანახშირი, მყარი საწვავის სახეობები, მიღებული ქვანახშირისაგან;
3. ნახევარფაბრიკატები ნახშირბადიანი ფოლადისაგან;
4. ელექტროენერგია;
5. ფანერა დაწებებული, პანელები ხის დაფანერებული და ანალოგიური მასალები შერეული მერქნისაგან.

ცხრილი 2
რუსეთის ფედერაციიდან საქართველოში იმპორტირებული პროდუქციის პირველი ოცეული HS კლასიფიკატორის 4 ნიშნა კოდების მიხედვით

N	2021 წლის მარტიდან 2022 წლის თებერვლის ჩათვლით	მლნ. $	2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლის ჩათვლით	მლნ. $
1	ნავთობი და ნავთობპროდუქტები	140.07	ნავთობი და ნავთობპროდუქტები	704.52
2	ხორბალი და მესლინი	81.23	ნავთობის აირები და აირისებრი ნახშირწყალბადები სხვა	79.52
3	ნავთობის აირები და აირისებრი ნახშირწყალბადები სხვა	76.02	ფქვილი ხორბლის ან ხორბალ-ჭვავისა	67.18
4	ზეთი მზესუმზირასი, ალისარჩულისა ან ბამბისა და მათი ფრაქციები	39.04	ხორბალი და მესლინი	65.27
5	სატელეფონო აპარატები, ფიჭური ქსელებისთვის ან სხვა უსადენო ქსელებისთვის განკუთვნილი ტელეფონების ჩათვლით	37.93	კოქსი და ნახევარკოქსი ქვანახშირის, ლიგნიტის ან ტორფისაგან, ნახშირი რეტორტისა	58.00
6	კოქსი და ნახევარკოქსი ქვანახშირის, ლიგნიტის ან ტორფისაგან, ნახშირი რეტორტისა	28.20	ბოცები, ბოთლები და სხვა მინის ტევადობები	44.79
7	შოკოლადი და კაკაოს შემცველი კვების სხვა მზა პროდუქტები	26.23	ზეთი მზესუმზირისა, ალისარჩულისა ან ბამბისა და მათი ფრაქციები	43.42

N	2021 წლის მარტიდან 2022 წლის თებერვლის ჩათვლით	მლნ. $	2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლის ჩათვლით	მლნ. $
8	მარგარინი	23.70	წნელები ნახშირბადიანი ფოლადისაგან, შემდგომი დამუშავების გარეშე	43.37
9	პური, ფქვილოვანი საკონდიტრო ნაწარმი, შაქარლამა, ნამცხვარი და სხვა პურფუნთუშეული	19.85	დამუშავებული მარცვლოვნების მარცვალი	37.29
10	ბოცები, ბოთლები და სხვა მინის ტევადობები	19.35	შოკოლადი და კაკაოს შემცველი კვების სხვა მზა პროდუქტები	31.11
11	ფქვილი ხორბლის ან ხორბალ-ჭვავისა	18.55	მარგარინი	28.94
12	სიმინდი	16.20	პური, ფქვილოვანი საკონდიტრო ნაწარმი, შაქარლამა, ნამცხვარი და სხვა პურფუნთუშეული	26.68
13	აპარატურა მიმღები სატელევიზიო კავშირისათვის	13.76	ქვანახშირი, მყარი საწვავის სახეობები, მიღებული ქვანახშირისაგან	26.42
14	პროდუქტები საწებლების მოსამზადებლად და მზა საწებლები, მდოგვი	13.63	ღორები ცოცხალი	21.88
15	სამკურნალო საშუალებები დაფასოებული	13.15	ნახევარფაბრიკატები ნახშირბადიანი ფოლადისაგან	21.75
16	ყავის, ჩაის ან მატეს ექსტრაქტები, ესენციები და კონცენტრატები	11.95	სამკურნალო საშუალებები დაფასოებული	21.68
17	დამუშავებული მარცვლოვანების მარცვალი	11.88	ელექტროენერგია	20.96
18	ღორები ცოცხალი	9.87	პროდუქტები საწებლების მოსამზადებლად და მზა საწებლები, მდოგვი	19.64
19	საშუალებები თმებისათვის	9.25	ყავის, ჩაის ან მატეს ექსტრაქტები, ესენციები და კონცენტრატები	18.25
20	ზედაპირულად აქტიური ორგანული ნივთიერებები; სარეცხი და საწმენდი საშუალებები	9.16	ფანერა დაწებებული, პანელები ხის დაფანერებული და ანალოგიური მასალები შერეული მერქნისაგან	13.58
	პირველი ოცეული, სულ	**619.04**	**პირველი ოცეული, სულ**	**1,394.26**
	იმპორტი რუსეთიდან, სულ	**1,034.99**	**იმპორტი რუსეთიდან, სულ**	**1,878.70**
	პირველი ოცეული მთლიანი იმპორტიდან	**60%**	**პირველი ოცეული მთლიანი იმპორტიდან**	**74%**

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ავტორთა გაანგარიშებები.

მნიშვნელოვანია, თუ როგორ შეიცვალა ძირითადი საიმპორტო პროდუქციის მოცულობა შესადარ პერიოდებში.

იმპორტის ზრდაში ყველაზე დიდი წონა ნავთობპროდუქტების იმპორტის 403 პროცენტით ზრდას ჰქონდა. ზრდის ყველაზე მაღალი ტემპი კი ფოლადის წნელების იმპორტში გამოიკვეთა (1493 პროცენტი), რაც მისი დაბალი საბაზო მნიშვნელობითაა განპირობებული. ამ ზრდის შეწონილი ეფექტი ბევრად უფრო ნაკლებია, ვიდრე ნავთობპროდუქტების იმპორტის შემთხვევაში იყო.

მნიშვნელოვნად გაიზარდა მარცვლეულის პირველადი გადამუშავების პროდუქტების (ფქვილი და დამუშავებული მარცვლეულის იმპორტი (შესაბამისად, 262 და 309 პროცენტი)).

მკვეთრად შემცირდა სატელეფონო აპარატების (94.5 პროცენტით) და სატელევიზიო აპარატურის (80.6 პროცენტით) იმპორტი.

დიაგრამა 3

იმპორტის წამყვანი ოცი პროდუქტის მოცულობის ცვლილება ომამდე და ომის დაწყების შემდეგ

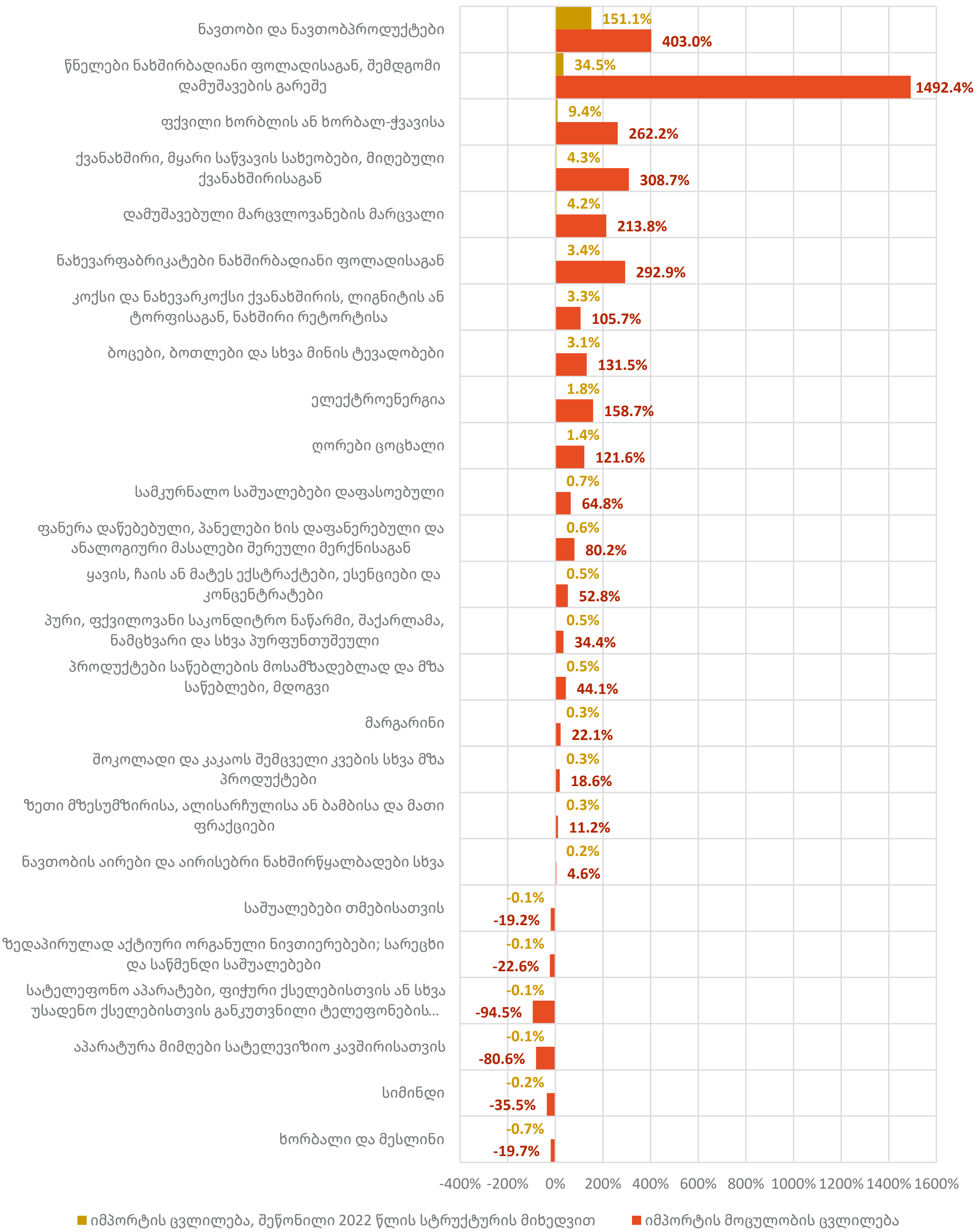

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ავტორთა გაანგარიშებები.

შავი მეტალურგიის პროდუქციის იმპორტის არსებითი ზრდა სრულიად ბუნებრივია, ვინაიდან ომამდე ამ პროდუქციის ყველაზე მსხვილი მომწოდებელი უკრაინა იყო, საიდანაც მოწოდება ომის გამო შეწყვეტილია. აღნიშნული პროდუქციის მოწოდების ალტერნატივა კი რუსეთის ფედერაციაა, რომელმაც ჩაანაცვლა კიდეც საქართველოს სამშენებლო სექტორში უკრაინული წარმოების შავი მეტალურგიის პროდუქტები.

რაც შეეხება რუსეთიდან ხორბლის პირველადი გადამუშავების პროდუქტების იმპორტის მკვეთრ ზრდას, მისი მთავარი მიზეზი ამავე ქვეყნიდან დაუმუშავებელი ხორბლის იმპორტის 19 პროცენტით კლებაა. რუსეთის ფედერაცია იყო და რჩება საქართველოში იმპორტირებული ხორბლის მთავარ წყაროდ.

დიაგრამა 4
ხორბლისა და ფქვილის იმპორტის სტრუქტურის დინამიკა საქართველოში პარტნიორი ქვეყნების მიხედვით

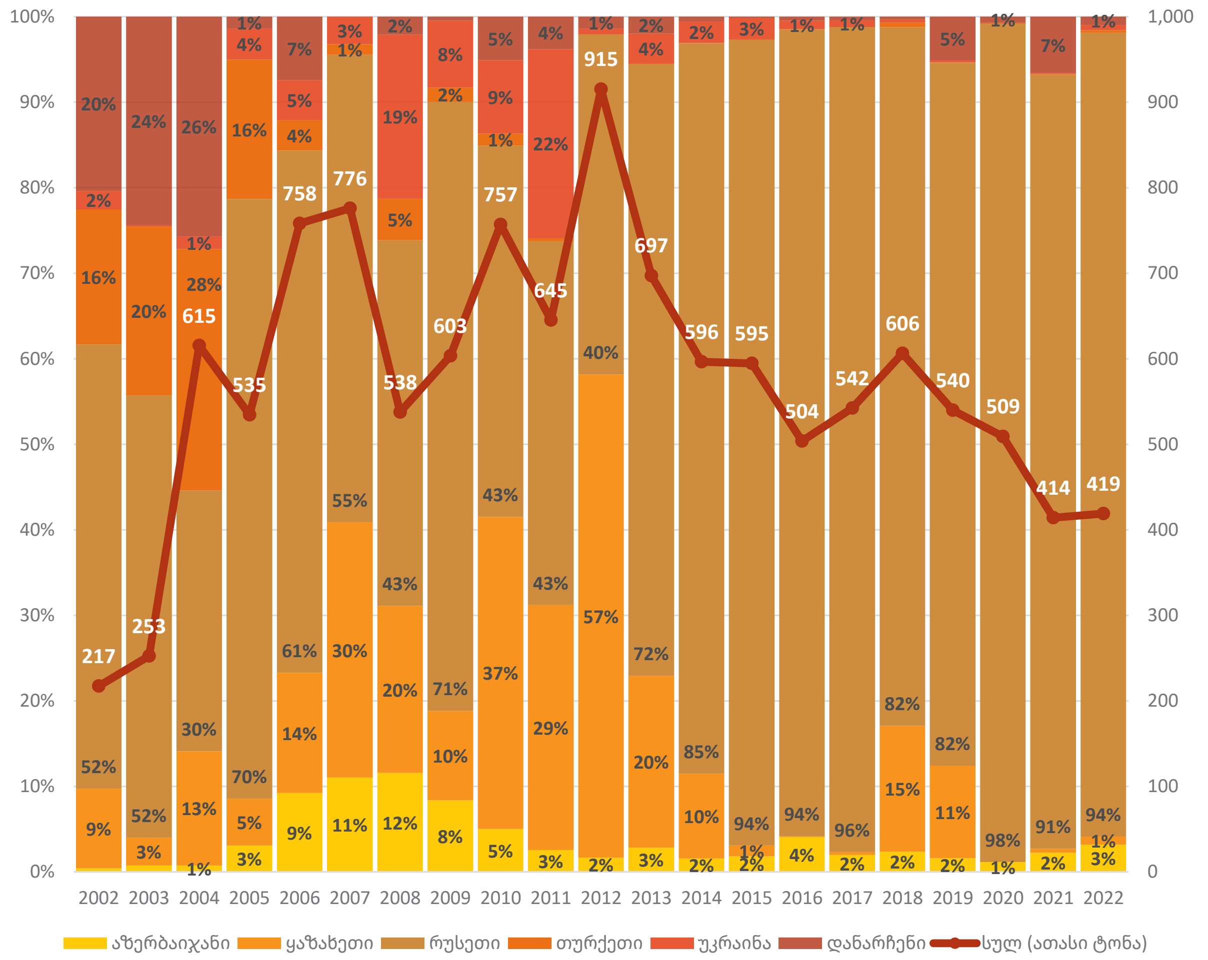

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ავტორთა გაანგარიშებები.

როგორც ზემოთ აღინიშნა, მკვეთრად გაიზარდა ნავთობპროდუქტების იმპორტი. საქმე იმაშია, რომ სანქციების შედეგად გაიაფებული ნავთობპროდუქტების გაზრდილმა მოწოდებამ საქართველოში საწვავის გაიაფება გამოიწვია, რასაც საქსტატის მონაცემებიც ადასტურებს.

დიაგრამა 5
ბენზინის ფასების ცვლილება წინა წლის შესაბამის თვესთან შედარებით

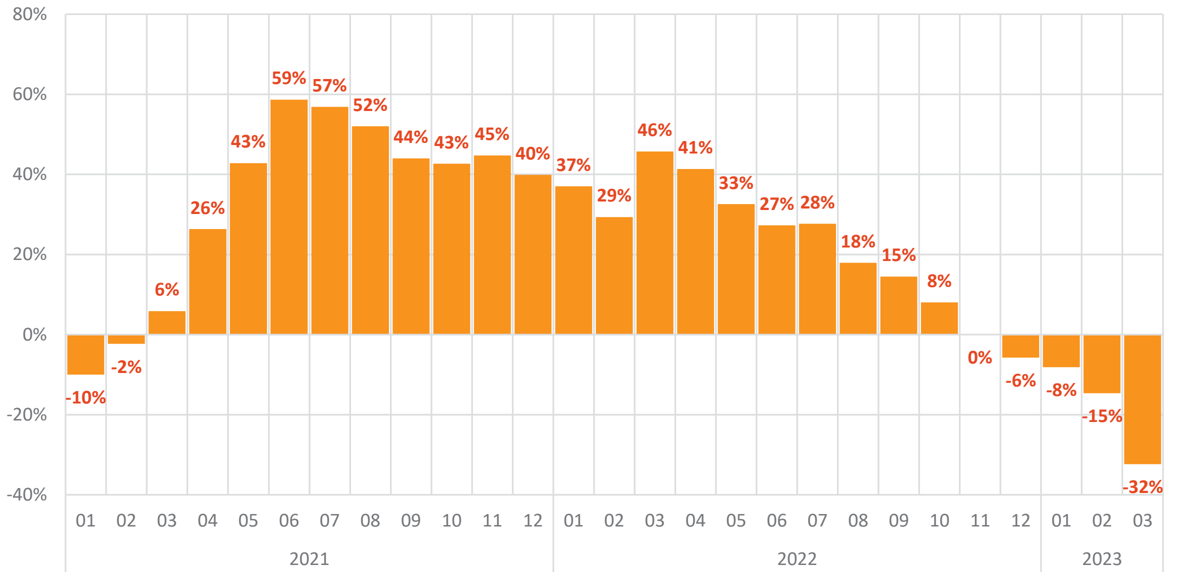

წყარო: საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახური.

საწვავის გაიაფება ინფლაციის ტემპის შენელების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორია და ეს შესაბამისი ჯგუფის საქონლისა და მომსახურების[6] ფასების ზრდის ტემპის შენელებაშიც აისახა. ქვემოთ მოტანილი მონაცემები აჩვენებს, რომ აღნიშნული ჯგუფის საქონელზე ფასების მატების მხრივ, საქართველო არცთუ ისე სავალალო მდგომარეობაშია.

დიაგრამა 6
საცხოვრებელი სახლი, წყალი, ელექტროენერგია, აირი და სათბობის სხვა სახეები: ფასების წლიური ზრდა 2023 თებერვლის მდგომარეობით

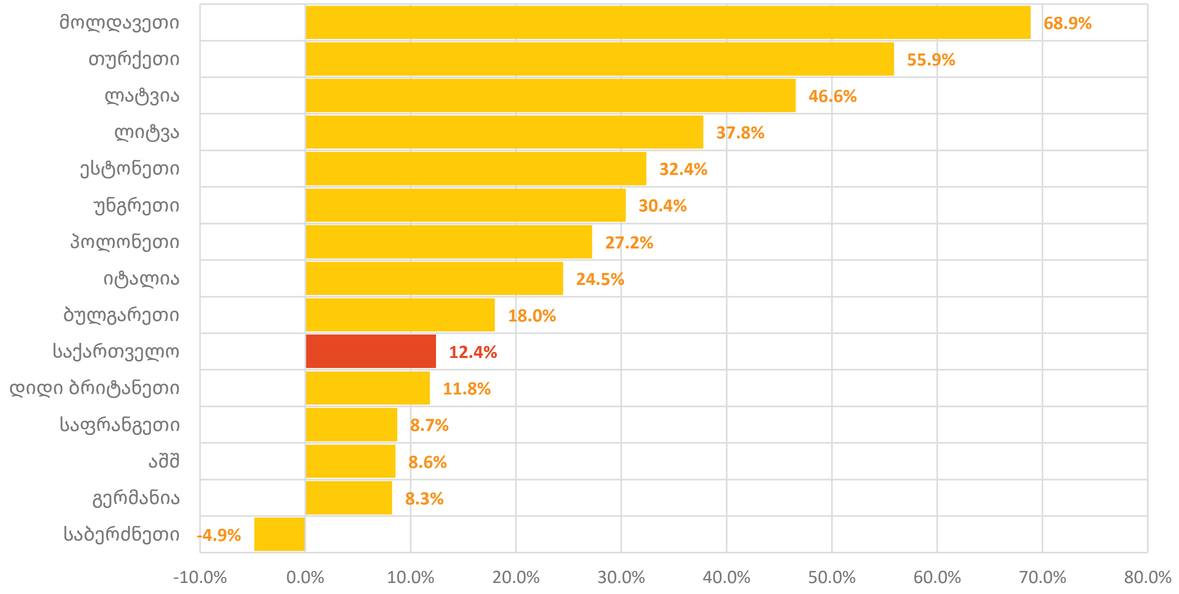

წყარო: საერთაშორისო სავალუტო ფონდი: https://data.imf.org/regular.aspx?key=61015894

6 წყარო: COICOP ჯგუფი: საცხოვრებელი სახლი, წყალი, ელექტროენერგია, აირი და სათბობის სხვა სახეები. https://data.imf.org/regular.aspx?key=61015894

6

სანქცირებული პროდუქცია

მოძიებული მონაცემებით, რუსეთის ფედერაციის წინააღმდეგ სხვადასხვა დროს ამოქმედებული სანქციების შედეგად ევროკავშირმა რუსეთის ფედერაციაში HS კლასიფიკატორის 11-ნიშნა კოდების დონეზე დასახელებული 10,057 სახეობის პროდუქციიდან 3,866 დასახელების პროდუქციის ექსპორტი აკრძალა ან შეზღუდა. ამერიკის შეერთებულმა შტატებმა სანქცია 2,089 პროდუქტის ექსპორტზე შემოიღო. საერთო ჯამში, აშშ-დან ან ევროკავშირიდან რუსეთის ფედერაციაში სანქცირებულია 4,356 დასახელების პროდუქცია.

HS კლასიფიკატორის 11-ნიშნა კოდების დონეზე დასახელებული 10,057 სახეობის პროდუქციიდან ევროკავშირმა შეზღუდა ან აკრძალა 3,274-ის იმპორტი რუსეთის ფედერაციიდან. იგივე ტიპის სანქცია აშშ-მ 901 დასახელებაზე გამოაცხადა. საერთო ჯამში, აშშ-ში ან ევროკავშირში რუსეთის ფედერაციიდან სანქცირებულია 3,965 დასახელების პროდუქციის იმპორტი.

დიაგრამა 7

ევროკავშირისა და აშშ-ს მიერ რუსეთთან სავაჭრო ურთიერთობების შეზღუდვა HS კლასიფიკაციის 11 ნიშნა კოდების დონეზე არსებული 10,057 დასახელების პროდუციიდან

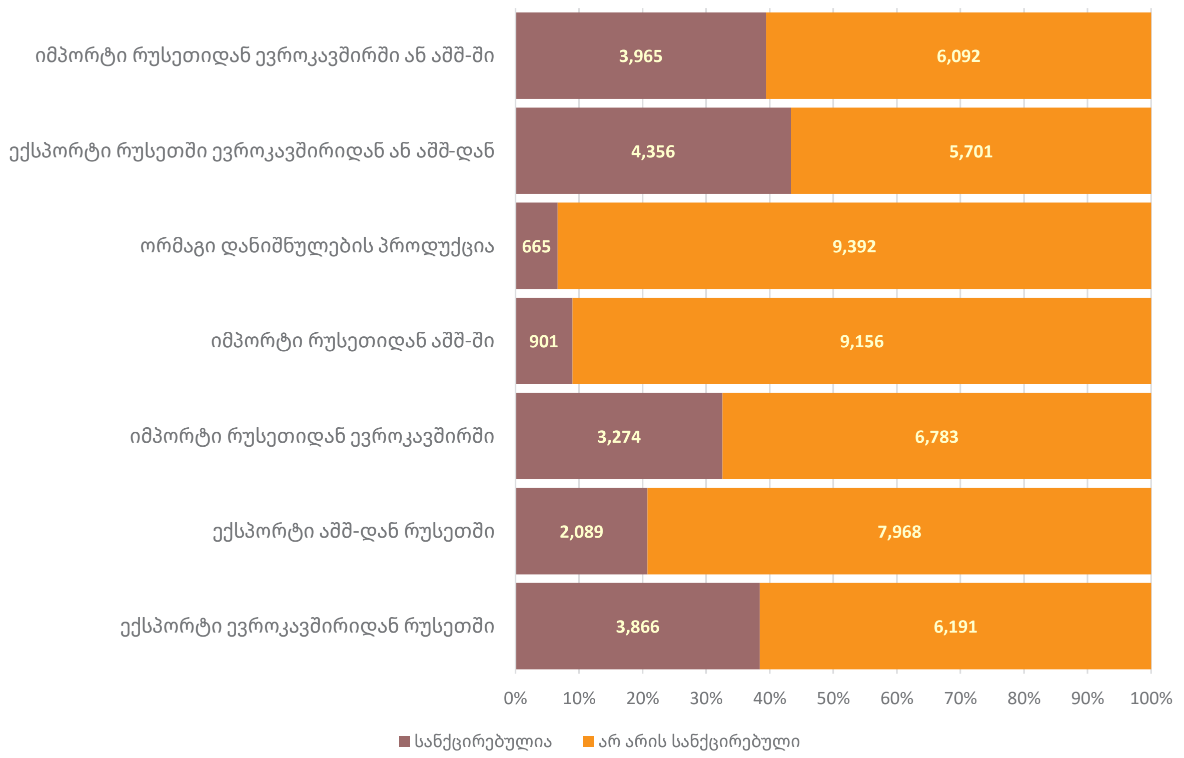

წყარო: მითითებული ბმულები, ავტორთა გაანგარიშებები.xxxxxxxxxxx

7

სანქცირებული პროდუქციის ექსპორტი

ფინანსთა სამინისტროს მონაცემებით, 2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლამდე პერიოდში საქართველოდან რუსეთის ფედერაციაში 582 მილიონი დოლარის ექსპორტი განხორციელდა, საიდანაც 334 მილიონი დოლარი, ანუ მთლიანი ექსპორტის 57 პროცენტი, იმ სასაქონლო პოზიციების წილად მოდიოდა, რომლებსაც არც ევროკავშირის და არც აშშ-ის მიერ რუსეთში ექსპორტზე დაწესებული სანქციები არ შეეხებოდა. 248 მილიონი დოლარი, ანუ მთლიანი ექსპორტის 43 პროცენტი, იმ პროდუქციის წილად მოდიოდა, რომლებიც ევროკავშირის ან აშშ-ის მიერ სანქცირებული პროდუქტების სიაშია. ხსენებული 248 მილიონი დოლარიდან 11 მილიონი (მთლიანი ექსპორტის 2%) მხოლოდ ევროკავშირის მიერ სანქცირებული პროდუქტების წილად მოდის, 163 მილიონი (მთლიანი ექსპორტის 28%) – მხოლოდ აშშ-ის, ხოლო 74 მილიონი (მთლიანი ექსპორტის 13%), როგორც ევროკავშირის, ისე აშშ-ის მიერ სანქცირებული პროდუქტების წილად.

ცხრილი 3
2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლის ჩათვლით საქართველოდან რუსეთში ექსპორტირებული 582 მილიონი აშშ დოლარის პროდუქციის განაწილება რუსეთის მიმართ გამოცხადებული სანქციების მიხედვით

	მლნ. $	პროცენტი
ექსპორტირებულია, სულ	**582.0**	**100%**
მათ შორის:		
არ არის სანქცირებული	333.5	57%
სანქცირებულია, სულ	248.4	43%
მათ შორის:		
სანქცირებულია მხოლოდ ევროკავშირის მიერ	10.9	2%
სანქცირებულია მხოლოდ აშშ-ის მიერ	163.5	28%
სანქცირებულია ევროკავშირის და აშშ-ის მიერ	74.1	13%

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ავტორთა გაანგარიშებები.

საყურადღებოა სანქცირებული პროდუქტების საქართველოდან რუსეთის ფედერაციაში ექსპორტის სტრუქტურა სახეობის მიხედვით. როგორც მონაცემები გვიჩვენებენ სანქცირებული პროდუქტების ექსპორტის 66 პროცენტი (165 მილიონი აშშ დოლარი) ღვინის წილად მოდის. 26 პროცენტი (65 მილიონი აშშ დოლარი) სპირტის წილია, ხოლო 3 პროცენტი (7 მილიონი აშშ დოლარი) მანგანუმის ოქსიდებია. ეს ის ტრადიციული სასაქონლო პოზიციებია, რომელთა ექსპორტიც ძალზე მნიშვნელოვანია საქართველოსთვის. არსებული მონაცემებით, 2022 წელს ქართული ღვინის ექსპორტის თითქმის 70 პროცენტი სწორედ რუსეთის ფედერაციის წილად მოდიოდა. სწორედ ეს იყო ერთ-ერთი მიზეზი, რის გამოც საქართველოს მთავრობამ უარი განაცხადა მიერთებოდა რუსეთის ფედერაციის, როგორც აგრესორი ქვეყნის, მიმართ დაწესებულ სანქციებს.

მხოლოდ ზემოთ ჩამოთვლილი სამი პროდუქტის წილად მთლიანად სანქცირებული ექსპორტის 95 პროცენტი მოდის. იმავე სამი პროდუქტის წილი 2021 წლის მარტიდან 2022 წლის თებერვლის ჩათვლით, 12-თვიან პერიოდშიც, 95 პროცენტი იყო. დარჩენილი 5 პროცენტი HS კლასიფიკატორის 4-ნიშნა კოდების მიხედვით, 105 სასაქონლო პოზიციაზეა გადანაწილებული და თითოეული მათგანის წილი, საშუალოდ, 0.04 პროცენტია.

ცხრილი 4
2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლის ჩათვლით ევროკავშირის ან აშშ-ის მიერ სანქცირებული, საქართველოდან რუსეთში ექსპორტირებული პროდუქციის განაწილება HS კლასიფიკატორის 4-ნიშნა კოდების მიხედვით

	მლნ. $	პროცენტი
ექსპორტირებულია, სულ	**248.4**	**100%**
მათ შორის:		
ყურძნის ნატურალური ღვინოები	164.7	66%
ეთილის სპირტი არადენატურირებული, სპირტის კონცენტრაციით 80 მოც.%-ზე ნაკლები, სპირტიანი სასმელები	64.8	26%
მანგანუმის ოქსიდები	7.3	3%
დანარჩენი	11.7	5%

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ავტორთა გაანგარიშებები.

ამ 105 დასახელების პროდუქციიდან მოცულობით მხოლოდ სამი პროდუქტია, რომლის ექსპორტიც 1 მილიონ აშშ დოლარს აღემატება. ეს პროდუქტებია:

- სხვა ადგილას დაუსახელებელი კვების პროდუქტები, რომლის ექსპორტიც წინა წლებშიც ფიქსირდებოდა;
- მსუბუქი ავტომობილები, რომელიც წინა წლებში დაფიქსირებული არ ყოფილა და ამ პოზიციის გაჩენა მხოლოდ ლოგისტიკური კავშირების გადალაგების შედეგია, თუმცა მოცულობა უმნიშვნელოა;
- ნარევები, გამოსაყენებული სასმელების წარმოებაში, რომლის ექსპორტიც წინა წლებშიც ფიქსირდებოდა.

დეტალური ჩამონათვალი იხილეთ დანართ #1-ში.

აქვე შევნიშნავთ, რომ მთლიანი ექსპორტის მხოლოდ 0.2 პროცენტი მოდის იმ პროდუქტების წილად, რომლებსაც აშშ და ევროკავშირის მიერ შემუშავებულ პაკეტებში მინიჭებული აქვს ორმაგი დანიშნულების პროდუქციის კოდი. აღნიშნული 0.2 პროცენტი HS კლასიფიკატორის 4-ნიშნა კოდების მიხედვით 17 სასაქონლო პოზიციაზეა გადანაწილებული. აქედან ყველაზე დიდი მოცულობით ხელოვნური და მზა ცვილების სასაქონლო ჯგუფი გამოირჩევა, რომლის წილიც მთლიანი ექსპორტის 0.1 პროცენტს შეადგენს. დარჩენილი 16 პოზიციის საშუალო მოცულობა 17 ათასი აშშ დოლარია, ხოლო საშუალო წილი – 0.003 პროცენტი.

აღსანიშნავია ისიც, რომ ამ ტიპის პროდუქციის ექსპორტი, შესადარ პერიოდთან შედარებით, 23.6 პროცენტითაა შემცირებული

დეტალური ჩამონათვალი იხილეთ დანართ #2-ში.

ამრიგად, ბრალდება, რომ საქართველო რუსეთში სამხედრო ან ორმაგი დანიშნულების პროდუქციის ექსპორტის ჰაბად იქცა, საფუძველს სრულიად მოკლებულია.

8

სანქცირებული პროდუქციის იმპორტი

ფინანსთა სამინისტროს მონაცემებით, 2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლამდე პერიოდში რუსეთის ფედერაციიდან საქართველოში 1,879 მილიონი აშშ დოლარის იმპორტი განხორციელდა, საიდანაც 629 მილიონი აშშ დოლარი, ანუ მთლიანი იმპორტის 33 პროცენტი, იმ სასაქონლო პოზიციების წილად მოდიოდა, რომლებსაც არც ევროკავშირის და არც აშშ-ის მიერ რუსეთიდან იმპორტის მიმართ დაწესებული სანქციები არ ეხებოდა. 1,250 მილიონი აშშ დოლარი, ანუ მთლიანი იმპორტის 67 პროცენტი, იმ პროდუქციის წილად მოდიოდა, რომლებიც ევროკავშირის ან აშშ-ის მიერ სანქცირებული პროდუქტების სიაშია.

ხსენებული 1,250 მილიონი აშშ დოლარიდან 334 მილიონი (მთლიანი იმპორტის 18%) მხოლოდ ევროკავშირის მიერ სანქცირებული პროდუქტების წილად მოდის, 112 მილიონი (მთლიანი იმპორტის 6%) – მხოლოდ აშშ-ის, ხოლო 805 მილიონი (მთლიანი ექსპორტის 43%) – როგორც ევროკავშირის, ისე აშშ-ის მიერ სანქცირებული პროდუქტების წილად.

ცხრილი 5
2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლის ჩათვლით რუსეთიდან საქართველოში იმპორტირებული 1,879 მილიონი აშშ დოლარის პროდუქციის განაწილება რუსეთის მიმართ გამოცხადებული სანქციების მიხედვით

	მლნ. $	პროცენტი
იმპორტირებულია, სულ	**1,878.7**	**100%**
მათ შორის:		
არ არის სანქცირებული	628.5	33%
სანქცირებულია, სულ	1,250.2	67%
მათ შორის:		
სანქცირებულია მხოლოდ ევროკავშირის მიერ	333.8	18%
სანქცირებულია მხოლოდ აშშ-ის მიერ	111.7	6%
სანქცირებულია ევროკავშირის და აშშ-ის მიერ	804.7	43%

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ავტორთა გაანგარიშებები.

სანქცირებული პროდუქციის იმპორტის 56.4 პროცენტი (705 მილიონი აშშ დოლარი) ნავთობპროდუქტების წილად მოდიოდა. 6.4 პროცენტი იყო ბუნებრივი აირის წილი. ყველა სხვა დანარჩენი პროდუქციის წილი 5 პროცენტზე ნაკლებია.

ამ შემთხვევაში მთავარი პროდუქციის მოცულობაზე მნიშვნელოვანი პროდუქტების ჩამონათვალია. როგორც ქვემოთ მოტანილი ცხრილიდან ჩანს, იმპორტის უკლებლივ ყველა სანქცირებული სასაქონლო პოზიცია რუსეთიდან საქართველოში ტრადიციული იმპორტის კატეგორიას წარმოადგენს. რაიმე განსაკუთრებული სიახლე ამ ჩამონათვალში არ შეინიშნება.

ასევე აღსანიშნავია ის გარემოებაც, რომ იმპორტირებული პროდუქციის მოცულობა თითოეული სასაქონლო პოზიციის მიხედვით იმ ზომისაა, რომ ის არ შეიძლება იყოს იმპორტირებული სანქციების გვერდის ავლის მიზნით: მოცულობა იმდენად მცირეა, რომ ის მხოლოდ შიდა ბაზრისთვის შეიძლება იყოს განკუთვნილი.

ცხრილი 6

რუსეთის ფედერაციიდან საქართველოში იმპორტირებული სანქცირებული პროდუქციის პირველი ოცეულის HS კლასიფიკატორის 4-ნიშნა კოდების მიხედვით მოცულობა და სტრუქტურა 2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლის ჩათვლით პერიოდში

	მლნ. $	%
სულ	**1,250.2**	**100%**
ნავთობი და ნავთობპროდუქტები	704.5	56.4%
ნავთობის აირები და აირისებრი ნახშირწყალბადები სხვა	79.5	6.4%
კოქსი და ნახევარკოქსი ქვანახშირის, ლიგნიტის ან ტორფისაგან, ნახშირი რეტორტისა	58.0	4.6%
ბოცები, ბოთლები და სხვა მინის ტევადობები	44.8	3.6%
წნელები ნახშირბადიანი ფოლადისაგან, შემდგომი დამუშავების გარეშე	43.4	3.5%
ქვანახშირი, მყარი საწვავის სახეობები, მიღებული ქვანახშირისაგან	26.4	2.1%
ნახევარფაბრიკატები ნახშირბადიანი ფოლადისაგან	21.7	1.7%
ელექტროენერგია	21.0	1.7%
ფანერა დაწებებული, პანელები ხის დაფანერებული და ანალოგიური მასალები შერეული მერქნისაგან	13.6	1.1%
ნავთობის კოქსი, ნავთობის ბიტუმი და ნავთობის გადამუშავების სხვა ნარჩენები	9.2	0.7%
მილები, მილაკები და ღრუ პროფილები, სხვა, შავი ლითონებისაგან	7.7	0.6%
საშუალებები თმებისათვის	7.5	0.6%
ნაწარმი ასფალტის ან ანალოგიური მასალებისაგან	7.2	0.6%
ზედაპირულად აქტიური ორგანული ნივთიერებები; სარეცხი და საწმენდი საშუალებები	**7.1**	**0.6%**
მინა თერმულად გაპრიალებული და მინა მქრქალი ან გაპრიალებული ზედაპირით	**6.9**	**0.6%**
სამშენებლო ნაწარმი ხისა	**6.9**	**0.6%**
ბრტყელი ნაგლინი ნახშირბადიანი ფოლადისაგან სიგანით 600 მმ ან მეტი, ცხლად ნაგლინი	**6.8**	**0.5%**
სასუქები მინერალური ან ქიმიური აზოტის, ფოსფორის და კალიუმის შემცველობით	**6.6**	**0.5%**
კუთხოვანები, ფასონური და სპეციალური პროფილები ნახშირბადიანი ფოლადისაგან	**6.2**	**0.5%**
ნაწარმი შავი ლითონებისაგან, გამოსაყენებელი სარკინიგზო და ტრამვაის ლიანდაგებისათვის	**6.2**	**0.5%**
კოსმეტიკური საშუალებები ან მაკიაჟისა და კანის მოვლის საშუალებები	**6.1**	**0.5%**
დახერხილი ხე-ტყე დაპროფილებული პაგონაჟის სახით	**5.8**	**0.5%**
კვების პროდუქტები, სხვა ადგილას დაუსახელებელი	**5.8**	**0.5%**
ფილები მერქანბოჭკოვანი მერქნის ან სხვა გამერქნებული მასალებისაგან	**5.6**	**0.4%**
წნელები ცხლად ნაგლინი ნახშირბადიანი ფოლადისაგან თავისუფლად დახვეულ ბუხტებად	**5.0**	**0.4%**
საპონი	**4.8**	**0.4%**
ნაწარმი ქვის ან სხვა მინერალური ნივთიერებებისაგან	**4.8**	**0.4%**
ფილები მერქან-ბურბუშელისა	**4.6**	**0.4%**
ქაღალდი და მუყაო არაცარცირებული გამოსაყენებელი საწერად, საბეჭდად ან სხვა გრაფიკული მიზნებისათვის	**4.5**	**0.4%**
ქაღალდი და მუყაო არაცარცირებული სხვა, რულონებად ან ფურცლებად	**4.5**	**0.4%**
მეტალოკონსტრუქციები და მათი ნაწილები შავი ლითონებისაგან	**4.2**	**0.3%**
ფილები, ფურცლები, ფირები, კილიტა და ზოლი პოლიმერული მასალებისაგან	**4.0**	**0.3%**
მილები, მილაკები და შლანგები და მათი ფიტინგები პლასტმასებისაგან	**3.9**	**0.3%**
საშუალებები პირის ღრუს ან კბილების ჰიგიენისათვის	**3.7**	**0.3%**
დანარჩენი	**91.7**	**7.3%**

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ავტორთა გაანგარიშებები.

ერთადერთი პროდუქცია, რომელზეც საქართველოს გავლით, სანქციების გვერდის ავლით ექსპორტის ეჭვი შეიძლება გაჩნდეს, ნავთობპროდუქტებია, რომლის იმპორტიც საანგარიშო პერიოდში 5-ჯერ გაიზარდა და 704.5 მილიონი აშშ დოლარი შეადგინა. შეიძლება გვეფიქრა, რომ ამ ნავთობის დიდი ნაწილი სხვა ქვეყნებში გასატანად იქნა იმპორტირებული.

როგორც ქვემოთ მოყვანილი მონაცემები გვიჩვენებს, 2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლის ჩათვლით საქართველოდან 23 მილიონი აშშ დოლარის ღირებულების ნავთობპროდუქტები იქნა ექსპორტირებული, რაც წინა შესაბამის პერიოდთან შედარებით, 14 მილიონით მეტია, მაგრამ იმავე პერიოდში იმპორტის ზრდის ტემპიც და მოცულობაც თანრიგით მეტია: 2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლის ჩათვლით ნავთობპროდუქტების იმპორტმა 403 მილიონი აშშ დოლარით მოიმატა.

ამდენად, საქართველოდან ნავთობპროდუქტების ექსპორტი 2022[7] წელს ოდნავ არის გაზრდილი, მაგრამ მისი მასშტაბი არანაირად არ შეესაბამება რუსეთიდან ნავთობპროდუქტების იმპორტის ზრდის ტემპს, საიდანაც შეიძლება დავასკვნათ, რომ რუსეთიდან იმპორტირებული ნავთობპროდუქტები თითქმის მთლიანად ადგილობრივი მოხმარებისთვისაა გამიზნული.

დიაგრამა 8
ნავთობპროდუქტების იმპორტისა და ექსპორტის დინამიკა მარტიდან თებერვლის ჩათვლით 12 თვიან პერიოდებში (მილიონი $)

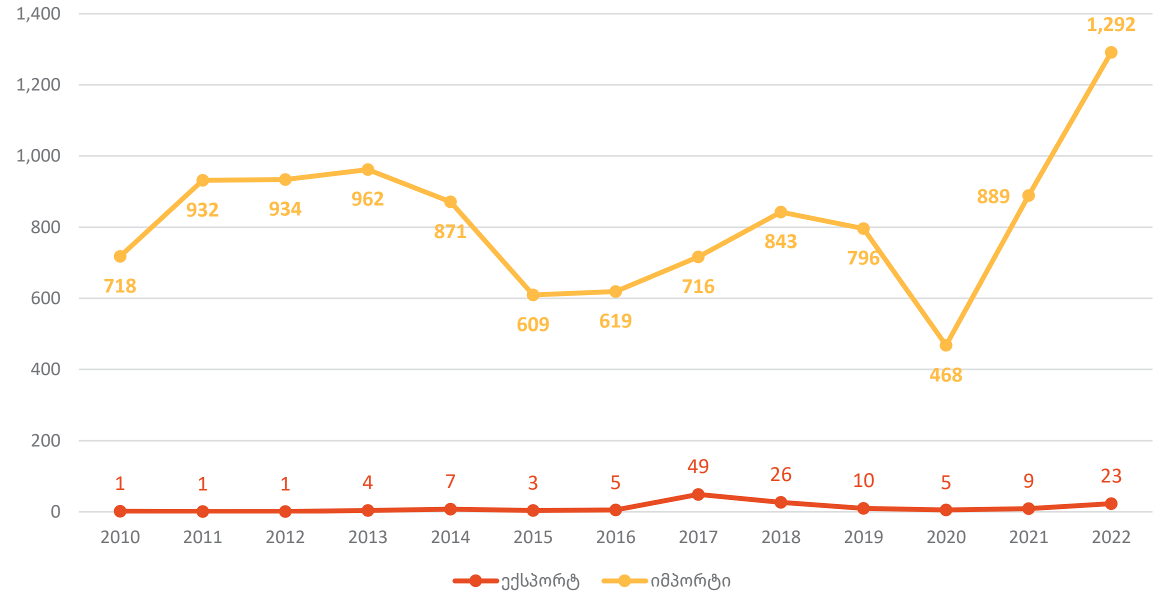

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ავტორთა გაანგარიშებები.

დიდი ალბათობით რუსეთიდან ნავთობპროდუქტების იმპორტის ზრდა მისმა ფასმა განაპირობა, რომელიც, სხვებთან შედარებით, დაბალი იყო. ამასვე ადასტურებს ქვეყნების მიხედვით ნავთობპროდუქტების იმპორტის სტრუქტურა, სადაც ნათლად ჩანს 2022 წელს რუსეთის ხვედრითი წონის მკვეთრი ზრდა სხვა ქვეყნებიდან ნავთობის იმპორტის შემცირების ხარჯზე.

7 იგულისხმება მარტიდან თებერვლის ჩათვლით 12-თვიანი პერიოდი.

დიაგრამა 9

ნავთობპროდუქტების იმპორტის ქვეყნების მიხედვით სტრუქტურის წლიური დინამიკა (მილიონი $)

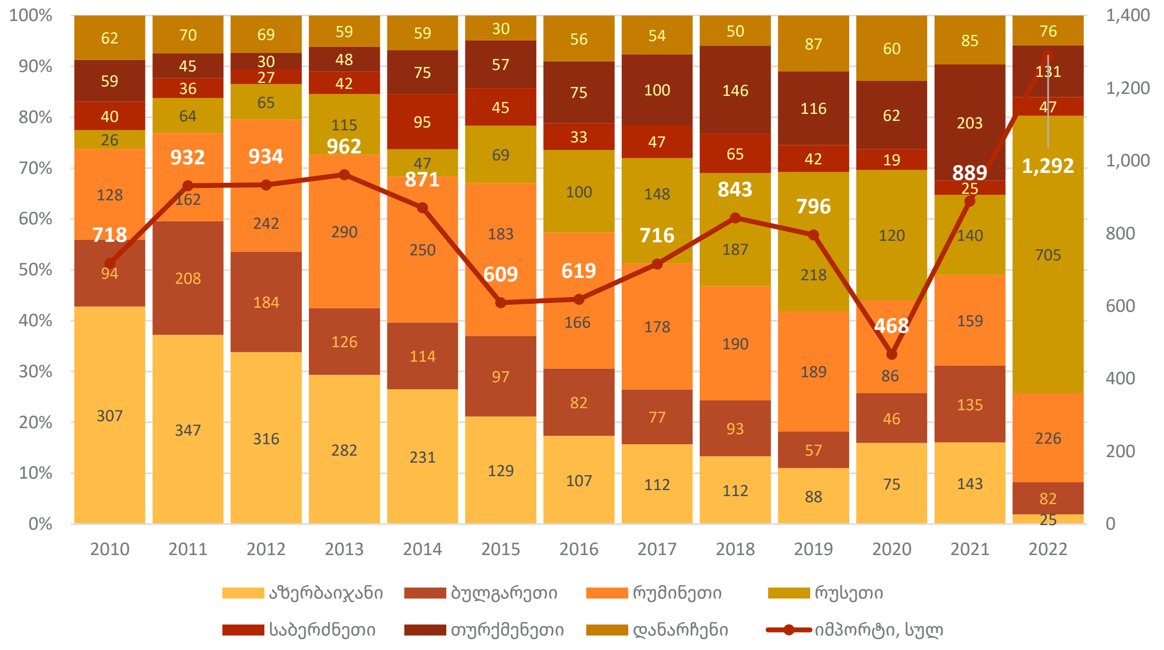

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ავტორთა გაანგარიშებები.

საერთო ჯამში უნდა ითქვას, რომ საქართველოში რუსეთიდან სანქცირებული პროდუქციის იმპორტი წინა წლების ტენდენციის ბუნებრივი გაგრძელებაა, იმპორტირებული პროდუქციის ნომენკლატურა კი უცვლელია.

საყურადღებოა ორი არსებითი გარემოება, რომლებიც მიმდინარე პროცესების ლოგიკაში ჯდება. ეს გარემოებებია:

1. შავი მეტალურგიის პროდუქციის იმპორტის ზრდა, რომლის მომწოდებელიც ტრადიციულად უკრაინა იყო, მაგრამ გასაგები მიზეზების გამო ამ ქვეყნიდან იმპორტი ვეღარ ხერხდება, ხოლო ამ პროდუქციის ყველაზე უფრო რეალური ალტერნატიული წყარო რუსეთის ფედერაციაა. ამით უნდა აიხსნას საქართველოს მთავრობის გადაწყვეტილება, რომ არ დაეკეტა იმპორტის ეს წყარო, რაც დიდ ზარალს მიაყენებდა სამშენებლო სექტორს, რომელიც საქართველოს მშპ-ის მნიშვნელოვანი შემადგენელია.

2. ნავთობპროდუქტების იმპორტის 5-ჯერადი ზრდა, რომელიც შიდა ბაზრის მოხმარებისათვის განკუთვნილი აღმოჩნდა, როგორც ქვეყნების მიხედვით ამ პროდუქტების იმპორტის სტრუქტურამ გვიჩვენა. არსებული მდგომარეობიდან გამომდინარე, ძნელად წარმოსადგენია, თუ რამდენად მოხერხდებოდა იმპორტის ამ წყაროს დივერსიფიცირება.

აქვე შევნიშნავთ, რომ მთლიანი იმპორტის მხოლოდ 1 პროცენტი მოდის იმ პროდუქტების წილად, რომლებსაც აშშ და ევროკავშირის მიერ შემუშავებულ სანქციების პაკეტებში მინიჭებული აქვთ ორმაგი დანიშნულების პროდუქციის კოდი. აღნიშნული პროდუქციიდან მხოლოდ სამია ისეთი, რომლის იმპორტის მოცულობაც 1 მილიონ აშშ დოლარს აღემატება. ეს პოზიციებია:

- მილები, მილაკები და ღრუ პროფილები, სხვა, შავი ლითონებისაგან, რომელიც წინა შესაბამის პერიოდშიც ზუსტად ასეთივე მოცულობით იყო იმპორტირებული;
- ნაწარმი ქვის ან სხვა მინერალური ნივთიერებებისაგან, რომელიც წინა შესაბამის პერიოდშიც ზუსტად ისეთივე მოცულობით იყო იმპორტირებული;
- სატელეფონო აპარატები, ფიჭური ქსელებისთვის ან სხვა უსადენო ქსელებისთვის განკუთვნილი, ტელეფონების ჩათვლით, რომლის იმპორტიც, შესაბამის პერიოდთან შედარებით, 95 პროცენტითაა შემცირებული.

ამ იმპორტის დანარჩენი მოცულობა HS კლასიფიკატორის 4- ნიშნა კოდების მიხედვით, 64 სასაქონლო პოზიციაზეა გადანაწილებული და საშუალოდ 850 ათას აშშ დოლარს შეადგენს, ხოლო მთლიან იმპორტში საშუალო წილი 0.007 პროცენტია.

მთლიანი იმპორტი, ამ ჩამონათვალის მიხედვით შესადარ პერიოდთან შედარებით, 65.5 პროცენტითაა შემცირებული.

დეტალური ჩამონათვალი იხილეთ დანართ #1-ში.

9

რეექსპორტი და რეიმპორტი

სტატისტიკის ეროვნული სამსახურიდან და ფინანსთა სამინისტროდან მიღებული განმარტებების თანახმად, ფინანსთა სამინისტროს ვებ გვერდზე განთავსებული მონაცემების სტატისტიკაში არ აისახება დროებითი, დიპლომატიური, სატრანზიტო და სხვა ანალოგიური სახის ტვირთები. ამდენად, გარკვეული დაშვებით შეიძლება ვიფიქროთ, რომ საქსტატისა და ფინანსთა სამინისტროს მონაცემებს შორის არსებული განსხვავება სწორედ ამ ტვირთების წილად მოდის.

2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლის ჩათვლით პერიოდში საქსტატისა და ფინანსთა სამინისტროს მონაცემებს შორის განსხვავება 105 მილიონი დოლარი იყო, რაც შეიძლება რუსეთის ფედერაციაში რეექსპორტის და ტრანზიტის მოცულობად მივიჩნიოთ, თუმცა ეს სრულებითაც არ ნიშნავს იმას, რომ აღნიშნული პროდუქცია სანქციებს ექვემდებარება. ამასთან, საბაჟო დეპარტამენტის წარმომადგენლებმა განგვიმარტეს, რომ ისინი ტრანზიტის პროცესშიც კი ამოწმებენ ტვირთების შესაბამისობას სანქციების პოლიტიკასთან.

მხედველობიდან არ უნდა გამოგვრჩეს ის გარემოებაც, რომ უკრაინის არხის ,,დაკეტვის'' შემდეგ რუსეთში შემავალი ტვირთების გარკვეული ნაწილი (უპირველეს ყოვლისა, არასანქცირებული) სავსებით შესაძლებელია, რომ საქართველოს მიმართულებით გადმომისამართებულიყო.

ამ ჰიპოთეზის გადასამოწმებლად ავიღეთ რეექსპორტის მონაცემები გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის საერთაშორისო ვაჭრობის პორტალიდან,[8] სადაც საქართველოს მონაცემები მოიცავს პერიოდს 2022 წლის დეკემბრის ჩათვლით. აქედან გამომდინარე, აღნიშნული მონაცემები შევადარეთ რუსეთის ფედერაციის შესაბამის მონაცემებს 2022 წლის მარტიდან დეკემბრის ჩათვლით. ეს პერიოდი სრულ კალენდარულ წელს არ მოიცავს, მაგრამ ომის დაწყებამდე და დაწყების შემდეგ სრულ ათ თვიან პერიოდს ფარავს.

2022 წლის მარტიდან დეკემბრის ჩათვლით საქართველოდან რუსეთის ფედერაციის მიმართულებით 102.8 მილიონი აშშ დოლარის ღირებულების რეექსპორტი განხორციელდა, რაც 2.1-ჯერ აღემატება 2021 წლის ანალოგიური პერიოდის მაჩვენებელს (48.9 მლნ აშშ დოლარი). ეს მონაცემები ძალიან ახლოსაა ზემოთ მოტანილ დიაგრამაზე გამოვლენილ განსხვავებასთან, რაც ადასტურებს, რომ საქსტატისა და ფინანსთა სამინისტროს მონაცემებს შორის არსებული განსხვავების უდიდესი ნაწილი სწორედ რეექსპორტის წილად მოდის.

2022 წლის მარტიდან დეკემბრის ჩათვლით 102.8 მილიონი აშშ დოლარის რეექსპორტის 72 პროცენტი მსუბუქი ავტომობილების წილად მოდის. მსუბუქი ავტომობილების რეექსპორტი 2021 წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით 5-ჯერ არის გაზრდილი. საქართველოს ფინანსთა სამინისტროს შემოსავლების სამსახურის განმარტებით, ევროკავშირისა და აშშ-ს მიერ დაწესებული სანქციები მოიცავს ძვირადღირებულ ავტომობილებს, რომელთა ღირებულება აღემატება შესაბამისად 50 000 ევროს და 50 000 აშშ დოლარს. უწყების განცხადებით ამ კატეგორიის პროდუქცია მკაცრ საბაჟო კონტროლს ექვემდებარება.[9] აქედან გამომდინარე, საქართველოს გავლით მსუბუქი ავტომობილების გაზრდილი რეექსპორტი ლოგისტიკური კავშირების გადაწყობის შედეგად შეიძლება განვიხილოთ.

იმავე პერიოდის რეექსპორტის 11 პროცენტი წყლის გამაცხელებელი აპარატურის წილად მოდის. 2021 წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, ამ პროდუქციის რეექსპორტი 1.9-ჯერ არის გაზრდილი. ეს ნაკადიც, ჩვენი აზრით, ლოგისტიკური ცვლილებების შედეგია.

მხოლოდ ამ ორი პოზიციაზე წილად 2022 წლის მარტიდან დეკემბრის ჩათვლით განხორციელებული რეექსპორტის 83 პროცენტი მოდის. დარჩენილი 17 პროცენტი HS კლასიფიკატორის 4-ნიშნა კოდების დონეზე 118 სასაქონლო პოზიციაზეა გადანაწილებული. საშუალოდ ერთ პოზიციაზე რეექსპორტის მოცულობა 0.15 მილიონი აშშ დოლარია, ხოლო მთლიან რეექსპორტში საშუალო წილი – 0.15 პროცენტი. სასაქონლო პოზიციების მიხედვით რეექს-

8 https://comtradeplus.un.org/TradeFlow

9 https://www.radiotavisupleba.ge/a/32370998.html?fbclid=IwAR0Ha2_Y8IeCO1C0MT9LXe1ZE4hYEkJE0KG04BAZ4Bwp8EJ2W_ea2-HQ9iA

პორტის HS კლასიფიკატორის 4- ნიშნა კოდების დონეზე დეტალური სტრუქტურა დანართ #4-შია მოცემული.

2022 წლის მარტიდან დეკემბრამდე პერიოდში, წინა წელთან შედარებით, მნიშვნელოვნად არის შემცირებული თამბაქოს ნაწარმისა და სამკურნალო საშუალებების რეექსპორტი.

დიაგრამა 10
რუსეთის ფედერაციაში ექსპორტის წლიური დინამიკა ფინანსთა სამინისტროს და საქსტატის მონაცემებით (მილიონი $)

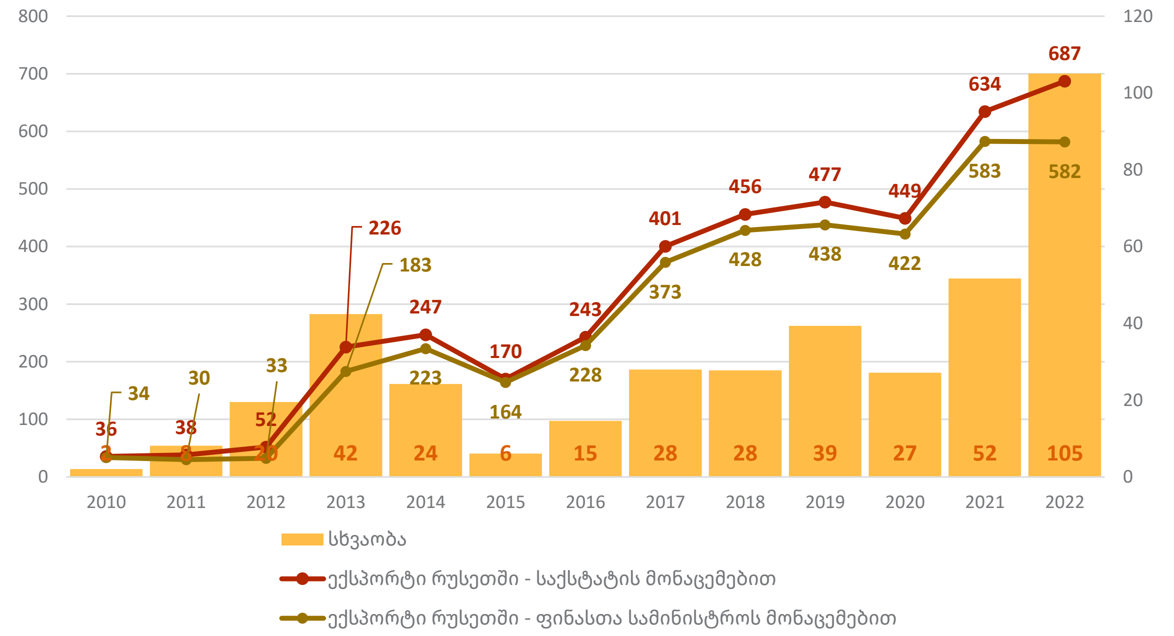

წყარო: საქსტატი, საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ავტორთა გაანგარიშებები

ანალოგიურ სურათს აჩვენებს იმპორტის მონაცემების შედარებითი ანალიზიც. 2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლის ჩათვლით პერიოდში საქსტატისა და ფინანსთა სამინისტროს მონაცემებს შორის განსხვავება 114 მილიონი აშშ დოლარი იყო, რაც შეიძლება რუსეთიდან რეიმპორტის და ტრანზიტის მოცულობად მივიჩნიოთ.

დიაგრამა 11
რუსეთის ფედერაციიდან იმპორტის წლიური დინამიკა ფინანსთა სამინისტროს და საქსტატის მონაცემებით (მილიონი $)

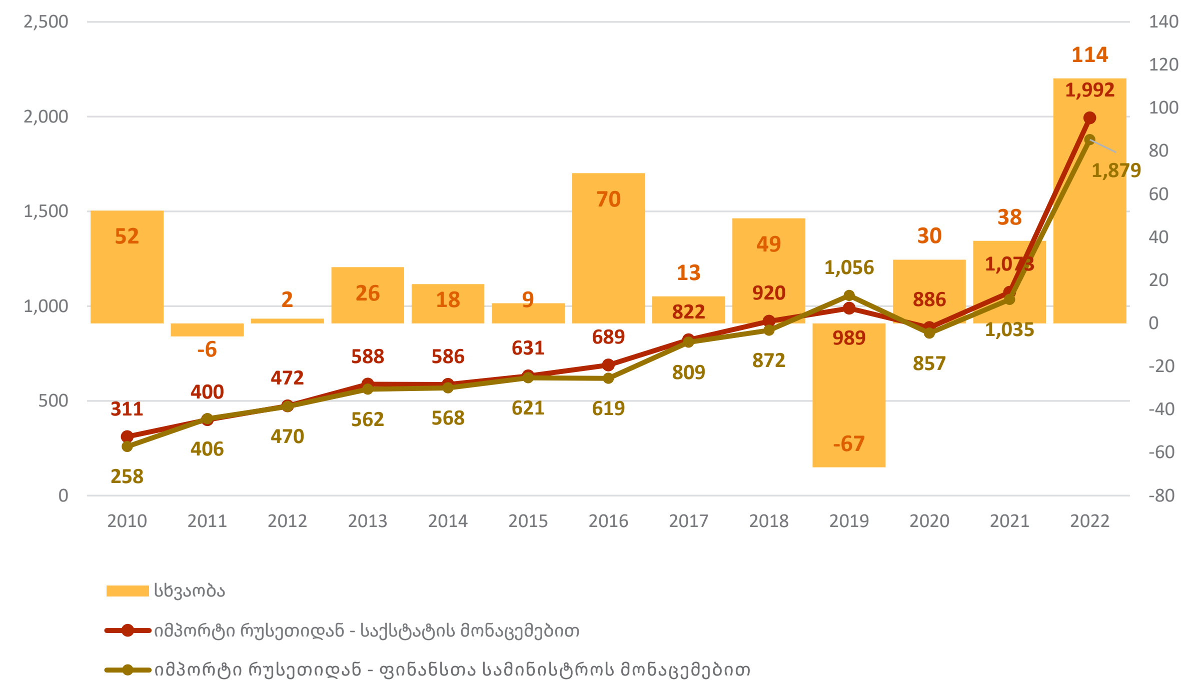

წყარო: საქართველოს ფინანსთა სამინისტრო, ავტორთა გაანგარიშებები

გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის საერთაშორისო ვაჭრობის პორტალის მონაცემებით, რუსეთიდან საქართველოში 2022 წლის მარტიდან დეკემბრის ჩათვლით მხოლოდ 0.6 მილიონი აშშ დოლარის რეიმპორტის განხორციელდა. ამდენად, ზემოთ მოყვანილ დიაგრამაზე არსებული განსხვავება, დიდი ალბათობით, სატრანზიტო ტვირთების (მაგ. ბუნებრივი აირის მიწოდება რუსეთიდან სომხეთში) ხარჯზე მოდის.

10

დასკვნები

კვლევის შედეგები შემდეგი დასკვნების სახით შეიძლება ჩამოყალიბდეს:

1. უკრაინაში რუსეთის აგრესიის დაწყების შემდეგ საქართველოდან რუსეთის ფედერაციაში ექსპორტის მთლიანი მოცულობა თითქმის არ შეცვლილა;

2. რუსეთში საქართველოს ექსპორტის სტრუქტურა ომამდე და ომის შემდეგ პრაქტიკულად იდენტურია;

3. მკვეთრად შემცირდა ფეროშენადნობების ექსპორტი, რამაც მნიშვნელოვანი ზარალი მიაყენა საქართველოს ეკონომიკას;

4. მკვეთრად გაიზარდა ტრადიციული საექსპორტო პროდუქტების - ალკოჰოლური და არაალკოჰოლური სასმელების ექსპორტი;

5. ორმაგი დანიშნულების პროდუქციის ექსპორტი მთლიანი ექსპორტის მხოლოდ 0.2 პროცენტია, ხოლო მისი მოცულობა, შესადარ პერიოდთან შედარებით, 23.6 პროცენტით შემცირდა;

6. ომის დაწყების შემდეგ მკვეთრად გაიზარდა იმპორტი რუსეთის ფედერაციიდან, რომლის აბსოლუტური ნაწილი შიდა ბაზრისთვისაა განკუთვნილი;

7. დრამატულად გაიზარდა შავი მეტალურგიის პროდუქციის იმპორტი, რომელმაც უკრაინიდან ამ პროდუქციის იმპორტი ჩაანაცვლა;

8. მკვეთრად გაიზარდა ნავთობპროდუქტების იმპორტი;

9. რეექსპორტის მოცულობა გაიზარდა, რაც ლოგისტიკური კავშირების გადალაგების ფარგლებში უნდა განვიხილოთ;

10. სანქციების გვერდის ავლის მიზნით საქართველოდან რუსეთის ფედერაციაში ექსპორტის და რუსეთიდან საქართველოში იმპორტის ნაკადი გამოვლენილი არ არის.

დანართი #1

საქართველოდან რუსეთის ფედერაციაში ექსპორტირებული სანქცირებული პროდუქციის მოცულობა და სტრუქტურა HS კლასიფიკატორის 4- ნიშნა კოდების მიხედვით, 2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლის ჩათვლით პერიოდში

HS კოდი	განმარტება	მილიონი $	პროცენტული წილი
2204	ყურძნის ნატურალური ღვინოები	164.68	66.282%
2208	ეთილის სპირტი არადენატურირებული, სპირტის კონცენტრაციით 80 მოც.%-ზე ნაკლები, სპირტიანი სასმელები	64.78	26.075%
2820	მანგანუმის ოქსიდები	7.25	2.919%
2106	კვების პროდუქტები, სხვა ადგილას დაუსახელებელი	2.51	1.009%
8703	მსუბუქი ავტომობილები	1.91	0.770%
3302	ნარევები გამოსაყენებელი სასმელების წარმოებაში	1.74	0.700%
2939	ალკალოიდები, მცენარეული წარმოშობისა	0.64	0.256%
8516	ელექტრული წყალგამახურებლები	0.61	0.245%
2203	ლუდი	0.57	0.230%
2103	პროდუქტები საწებლების მოსამზადებლად და მზა საწებლები, მდოგვი	0.55	0.223%
8309	საცობები, ხუფები და სახურავები	0.41	0.167%
6309	ტანსაცმელი და ნაწარმი ნახმარი, სხვა	0.36	0.146%
8607	რკინიგზის ან ტრამვაის ლოკომოტივების ან მოძრავი შემადგენლობის ნაწილები	0.31	0.124%
3304	კოსმეტიკური საშუალებები ან მაკიაჟისა და კანის მოვლის საშუალებები	**0.19**	**0.076%**
3004	სამკურნალო საშუალებები დაფასოებული	**0.17**	**0.070%**
8421	ცენტრიფუგები; აგრეგატები სითხის ან აირის საფილტრავი ან გასაწმენდი	**0.15**	**0.060%**
2909	ეთერები მარტივი, ეთერსპირტები და ეთერფენოლები	**0.13**	**0.051%**
2710	ნავთობი და ნავთობპროდუქტები	**0.13**	**0.051%**
2402	სიგარები, სიგარილები და სიგარეტები თამბაქოს ან მისი შემცვლელებისაგან	**0.13**	**0.050%**
8450	მანქანები სარეცხი	**0.11**	**0.044%**
6116	ხელთათმანები, ცალთითები, უთითო თათმანები ტრიკოტაჟისა, მანქანით ან ხელით ნაქსოვი	**0.10**	**0.042%**
2821	რკინის ოქსიდები და ჰიდროქსიდები;	**0.08**	**0.032%**
3203	საღებარი ნივთიერებები მცენარეული ან ცხოველური წარმოშობისა	**0.06**	**0.025%**
2206	სასმელები დადუღებული სხვა	**0.06**	**0.025%**
4811	ქაღალდი, მუყაო	**0.06**	**0.023%**
3305	საშუალებები თმებისათვის	**0.05**	**0.022%**
2930	გოგირდორგანული ნაერთები	**0.05**	**0.021%**
8903	იახტები და სხვა მოცურავე საშუალებები დასვენების ან სპორტისათვის	**0.05**	**0.018%**
3911	ფისები ნავთობისა, კუმარონ-ინდენის ფისები და პოლიტერპენები	**0.04**	**0.018%**
7304	მილები, მილაკები და ღრუ პროფილები, უნაკერო, შავი ლითონისაგან	**0.04**	**0.017%**
4907	საფოსტო მარკები, ბანკნოტები; საჩეკო წიგნაკები; აქციები, ობლიგაციები ან ბონები	**0.04**	**0.016%**
8479	მანქანები და მექანიკური მოწყობილობები სპეციალური დანიშნულების	**0.04**	**0.015%**
8462	მანქანები ლითონების დასამუშავებლად	**0.04**	**0.014%**
9026	ხელსაწყოები და აპარატურა სითხის ან აირის ხარჯის ან სხვა მახასიათებლების საზომი	**0.03**	**0.012%**
9619	სანიტარულ-ჰიგიენური საფენები და ტამპონები, ბავშვის სახვევები და ამოსაფენები და ანალოგიური ნაწარმი, ნებისმიერი მასალისაგან	**0.03**	**0.011%**
8501	ძრავები და გენერატორები ელექტრული	**0.02**	**0.010%**
4819	ტარა ქაღალდის, მუყაოს, ცელულოზის ბოჭკოს ბამბის ან ტილოსაგან	**0.02**	**0.009%**
8482	საკისრები ბურთულა ან გორგოლაჭიანი	**0.02**	**0.008%**
2515	მარმარილო, კირქვიანი ტუფი, ეკაუსინი და სხვა კირქვები	**0.02**	**0.007%**
3201	ექსტრაქტები სათრიმლავი მცენარეული წარმოშობისა; ტანინები და მათი მარილები და სხვა	**0.02**	**0.007%**

HS კოდი	განმარტება	მილი-ონი $	პროცე-ნტული წილი
8528	აპარატურა მიმღები სატელევიზიო კავშირისათვის	0.02	0.007%
7311	ტევადობები შეკუმშული ან გათხევადებული აირებისათვის შავი ლითონები-საგან	0.02	0.006%
2905	სპირტები აციკლური და მათი წარმოებულები	0.02	0.006%
6909	ჭურჭელი კერამიკული ლაბორატორიული და სხვა ტექნიკური მიზნებისათვის	0.01	0.006%
0604	ფოთლები, ტოტები და მცენარეების სხვა ნაწილები	0.01	0.005%
8503	ნაწილები, განკუთვნილი ელექტრული ძრავების, გენერატორების და მბრუ-ნავი ელექტროგარდამქმნელებისთვის	0.01	0.005%
2915	მჟავები აციკლური, მონოკარბონული ნაჯერი, პეროქსიდები და პეროქსიმჟა-ვები	0.01	0.005%
2001	ბოსტნეული, კაკალი და მცენარის საკვებად ვარგისი სხვა ნაწილები, ძმარში დამზადებული	0.01	0.005%
8431	ამწე, ჩასატვირთ-გადმოსატვირთი, საბურღი ან სატკეპნი და სხვა მანქანების და მოწყობილობების ნაწილები	0.01	0.005%
9025	არეომეტრები და ანალოგიური ხელსაწყოები მოქმედი სითხეში ჩაძირვისას	0.01	0.004%
3403	საპოხი მასალები	0.01	0.004%
6204	კოსტუმები, კომპლექტები, კომბინეზონები, ბრიჯები და შორტები, ქალისა ან გოგონასი	0.01	0.004%
8409	ნაწილები განკუთვნილი შიგაწვის ძრავებისათვის	0.01	0.003%
4016	ვულკანიზებული რეზინის ნაწარმი, გარდა მყარი რეზინისა, დანარჩენი	0.01	0.003%
6904	აგური სამშენებლო, ბლოკები იატაკის და კერამიკის ანალოგიური ნაწარმი	0.01	0.003%
6202	პალტოები, ლაბადები და ანალოგიური ნაწარმი ქალისა ან გოგონასათვის	0.01	0.003%
3307	საპარსი საშუალებები, დეზოდორანტები	0.01	0.002%
7326	ნაწარმი სხვა შავი ლითონებისაგან	0.01	0.002%
4707	რეგენერირებადი ქაღალდი და მუყაო (მაკულატურა და ნარჩენები)	0.00	0.002%
8504	ტრანსფორმატორები ელექტრული, სტატიკური ელექტრული გარდამქმნე-ლები	0.00	0.002%
8307	მოქნილი მილები არაძვირფასი ლითონებისაგან	0.00	0.002%
9405	ნათურები და გამანათებელი მოწყობილობები	0.00	0.002%
8708	ტრაქტორების, მსუბუქი, სატვირთო და სპეციალური დანიშნულების ავტომო-ბილების ნაწილები და მოწყობილობები	0.00	0.002%
3809	გასაწყობი საშუალებები, ღებვის დამაჩქარებელი ან საღებარების ფიქსაციის საშუალებები	0.00	0.001%
6913	სტატუეტები და სხვა დეკორატიული ნაწარმი კერამიკისაგან	0.00	0.001%
3926	პლასტმასის დანარჩენი ნაწარმი	0.00	0.001%
8484	შუასადებები და ანალოგიური შენაწევრებები ფურცლოვანი ლითონიებისა-გან	0.00	0.001%
8537	პულტები, პანელები, კონსოლები, მაგიდები, გამანაწილებელი ფარები	0.00	0.001%
6102	პალტოები, ლაბადები და ანალოგიური ნაწარმი, ტრიკოტაჟისა, ქალის ან გოგონასი	0.00	0.001%
6110	სვიტერები, პულოვერები და ტრიკოტაჟის ანალოგიური ნაწარმი, ნაქსოვი	0.00	0.001%
6912	ჭურჭელი სამზარეულო და სხვა სამეურნეო ნაწარმი კერამიკისაგან, გარდა ფაიფურისა	0.00	0.001%
8466	ნაწილები და სამარჯვები ლითონსაჭრელი, სახარატო და სხვა ჩარხებისათ-ვის	0.00	0.001%
8481	ონკანები, სარქველები და ანალოგიური არმატურა მილგაყვანილობების, საქვაბეების	0.00	0.001%
8477	მოწყობილობები რეზინის ან პლასტმასის დასამუშავებლად	0.00	0.001%
4203	ტანსაცმელი და მისი საკუთნოები ნატურალური ან კომპოზიციური ტყავისა-გან	0.00	0.001%
9105	სხვა საათები	0.00	0.001%
5702	ნაქსოვი ხალიჩები და იატაკის სხვა საფეიქრო საფარები	0.00	0.000%

HS კოდი	განმარტება	მილი-ონი $	პროცე-ნტული წილი
7308	მეტალოკონსტრუქციები და მათი ნაწილები შავი ლითონებისაგან	0.00	0.000%
4202	საკვოიაჟები, ჩემოდნები, სამგზავრო ხელჩანთა-ჩემოდნები და სხვა	0.00	0.000%
7009	მინის სარკეები, ჩარჩოებში ან ჩარჩოების გარეშე, უკანა ხედვის სარკეების ჩათვლით	0.00	0.000%
6206	ბლუზები, პერანგები და ბატნიკები ქალის ან გოგონასი	0.00	0.000%
6104	კოსტუმები, კომპლექტები, ჟაკეტები და სხვა ტრიკოტაჟისა, ქალის ან გოგო-ნასი	0.00	0.000%
7320	ზამბარები და ფურცლები მათთვის შავი ლითონებისაგან	0.00	0.000%
8536	აპარატურა ელექტრული 1000 ვ-ზე მეტი ძაბვის წრედების კომუტაციის ან დაცვისათვის	0.00	0.000%
6405	სხვა ფეხსაცმელი	0.00	0.000%
7020	მინის ნაწარმი სხვა	0.00	0.000%
6905	ფილები სახურავის, დეფლექტორები და სხვა სამშენებლო დეტალები კერა-მიკისაგან	0.00	0.000%
6208	მაისურები და თბილი ზედა საცვალი სხვა და ანალოგიური ნაწარმი ქალისა ან გოგონასი	0.00	0.000%
3906	აკრილის პოლიმერები, პირველადი ფორმებით	0.00	0.000%
7610	ლითონკონსტრუქციები ალუმინისა	0.00	0.000%
6106	ბლუზები, პერანგები ტრიკოტაჟისა, მანქანით ან ხელით ნაქსოვი, ქალის ან გოგონასი	0.00	0.000%
9701	სურათები, ნახატები და პასტელები, ხელით შესრულებული	0.00	0.000%
8471	გამომთვლელი მანქანები და მათი ბლოკები	0.00	0.000%
3822	რეაგენტები დიაგნოსტიკური ან ლაბორატორიული	0.00	0.000%
8519	ბგერათჩამწერი და ბგერათაღმწარმოებელი აპარატურა	0.00	0.000%
6217	ტანსაცმლის საკუთნოები მზა სხვა	0.00	0.000%
9601	დამუშავებული სპილოს ძვალი, რქა და ცხოველური წარმოშობის სხვა მოსა-ჩუქურთმებელი მასალები	0.00	0.000%
8508	მტვერსასრუტები	0.00	0.000%
9506	იარაღი და ინვენტარი ფიზკულტურული საქმიანობისათვის	0.00	0.000%
8527	აპარატურა მიმღები რადიოსატელეფონო ან რადიომაუწყებლობისათვის	0.00	0.000%
7010	ბოცები, ბოთლები და სხვა მინის ტევადობები	0.00	0.000%
3824	ნივთიერებები შემკვრელი მზა, სამსხმელო ფორმების წარმოებაში გამოსაყე-ნებელი	0.00	0.000%
8215	კოვზები, ჩანგლები, ჩამჩები და ანალოგიური სამზარეულო და სასადილო ნაკეთობები	0.00	0.000%
8443	მოწყობილობა საბეჭდი, საღებავ-ჭავლური საბეჭდი მანქანების ჩათვლით	0.00	0.000%
3214	საგოზავები მინისა და საბაღე	0.00	0.000%
8512	მოწყობილობები ელექტროგამანათებელი ან სიგნალიზაციის	0.00	0.000%
9504	საქონელი ატრაქციონებისათვის, სამაგიდო ან ოთახის თამაშობანი	0.00	0.000%
9307	მახვილები, დაშნები, ხმლები და ანალოგიური იარაღი, მათი ნაწილები	0.00	0.000%

დანართი #2

საქართველოდან რუსეთის ფედერაციაში ექსპორტირებული ორმაგი დანიშნულების პროდუქციის მოცულობა და სტრუქტურა HS კლასიფიკატორის 4-ნიშნა კოდების მიხედვით, 2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლის ჩათვლით პერიოდში

HS კოდი	განმარტება	მილიონი $	პროცენტული წილი
3404	ცვილები ხელოვნური და მზა ცვილები	0.75	0.129%
3910	სილიკონები პირველადი ფორმებით	0.06	0.010%
8903	იახტები და სხვა მოცურავე საშუალებები დასვენების ან სპორტისათვის	0.05	0.008%
7304	მილები, მილაკები და ღრუ პროფილები, უნაკერო, შავი ლითონისაგან	0.04	0.007%
8462	მანქანები ლითონების დასამუშავებლად	0.04	0.006%
8479	მანქანები და მექანიკური მოწყობილობები სპეციალური დანიშნულების	0.03	0.005%
8482	საკისრები ბურთულა ან გორგოლაჭიანი	0.02	0.003%
7311	ტევადობები შეკუმშული ან გათხევადებული აირებისათვის შავი ლითონებისაგან	0.02	0.003%
3403	საპოხი მასალები	0.01	0.002%
8421	ცენტრიფუგები; აგრეგატები სითხის ან აირის საფილტრავი ან გასაწმენდი	0.01	0.001%
8504	ტრანსფორმატორები ელექტრული, სტატიკური ელექტრული გარდამქმნელები	0.00	0.001%
3926	პლასტმასის დანარჩენი ნაწარმი	0.00	0.001%
8537	პულტები, პანელები, კონსოლები, მაგიდები, გამანაწილებელი ფარები	0.00	0.000%
8466	ნაწილები და სამარჯვები ლითონსაჭრელი, სახარატო და სხვა ჩარხებისათვის	**0.00**	**0.000%**
8481	ონკანები, სარქველები და ანალოგიური არმატურა მილგაყვანილობების, საქვაბეების	**0.00**	**0.000%**
7306	მილები, მილაკები და ღრუ პროფილები, სხვა, შავი ლითონებისაგან	**0.00**	**0.000%**
8471	გამომთვლელი მანქანები და მათი ბლოკები	**0.00**	**0.000%**

დანართი #3

რუსეთის ფედერაციიდან საქართველოში იმპორტირებული სანქცირებული პროდუქციის მოცულობა და სტრუქტურა HS კლასიფიკატორის 4- ნიშნა კოდების მიხედვით, 2022 წლის მარტიდან 2023 წლის თებერვლის ჩათვლით პერიოდში

HS კოდი	განმარტება	მილიონი $	პროცენტული წილი
7306	მილები, მილაკები და ღრუ პროფილები, სხვა, შავი ლითონებისაგან	7.71	0.410%
6815	ნაწარმი ქვის ან სხვა მინერალური ნივთიერებებისაგან	3.45	0.184%
8517	სატელეფონო აპარატები, ფიჭური ქსელებისთვის ან სხვა უსადენო ქსელებისთვის განკუთვნილი ტელეფონების ჩათვლით	2.08	0.111%
3926	პლასტმასის დანარჩენი ნაწარმი	0.85	0.045%
7305	მილები და მილაკები, სხვა, შავი ლითონებისაგან	0.78	0.042%
8481	ონკანები, სარქველები და ანალოგიური არმატურა მილგაყვანილობების, საქვაბეების	0.77	0.041%
8413	ტუმბოები სითხის ხარჯსაზომით ან მის გარეშე; საწეველები სითხის	0.61	0.032%
9405	ნათურები და გამანათებელი მოწყობილობები	0.57	0.030%
8537	პულტები, პანელები, კონსოლები, მაგიდები, გამანაწილებელი ფარები	0.57	0.030%
8430	სხვა მანქანები და მექანიზმები გადაადგილების, ამოთხრის ან გაბურღვისათვის	0.49	0.026%
8479	მანქანები და მექანიკური მოწყობილობები სპეციალური დანიშნულების	0.46	0.025%
7304	მილები, მილაკები და ღრუ პროფილები, უნაკერო, შავი ლითონისაგან	0.34	0.018%
8414	ტუმბოები საჰაერო ან ვაკუუმიანი, საჰაერო ან აირის კომპრესორები და ვენტილატორები	0.24	0.013%
3921	ფილები, ფურცლები, ფირები, კილიტა და ზოლი პოლიმერული მასალებისაგან	**0.22**	**0.011%**
3819	სითხეები სამუხრუჭე ჰიდრავლიკური და ჰიდრავლიკური გადაცემებისათვის	**0.20**	**0.011%**
7019	ბოჭკოვანი მინა და მისი ნაწარმი	**0.18**	**0.010%**
7307	ფიტინგები მილების ან მილაკებისათვის შავი ლითონებისაგან	**0.17**	**0.009%**
8419	მანქანები მასალების ისეთი პროცესებით დასამუშავებლად, რომლებშიც გამოყენებულია ტემპერატურის ცვლილება	**0.13**	**0.007%**
8429	ბულდოზერები, ავტოგრეიდერები, ექსკავატორები, სატკეპნი მანქანები და სხვა	**0.12**	**0.006%**
8903	იახტები და სხვა მოცურავე საშუალებები დასვენების ან სპორტისათვის	**0.11**	**0.006%**
7310	ცისტერნები, კასრები, ყუთები და ანალოგიური ტევადობები შავი ლითონებისაგან, არა უმეტეს 300 ლიტრი ტევადობისა	0.11	0.006%
2930	გოგირდორგანული ნაერთები	0.10	0.005%
9031	საზომი ან საკონტროლო ხელსაწყოები, სხვა	0.07	0.004%
8428	მანქანები და მოწყობილობები აწევის, ჩატვირთვის ან გადმოტვირთვისათვის, სხვა	0.07	0.004%
9030	ოსცილოსკოპები, სპექტრის ანალიზატორები სხვა ხელსაწყოები ელექტრული სიდიდეების საზომად	0.06	0.003%
7219	ბრტყელი ნაგლინი კოროზიამედეგი ფოლადისაგან, სიგანით 600 მმ ან მეტი	0.05	0.003%
8482	საკისრები ბურთულა ან გორგოლაჭიანი	0.05	0.003%
8504	ტრანსფორმატორები ელექტრული, სტატიკური ელექტრული გარდამქმნელები	0.05	0.003%
8515	მანქანები და აპარატები ელექტრული შედუღებისათვის	0.04	0.002%
7311	ტევადობები შეკუმშული ან გათხევადებული აირებისათვის შავი ლითონებისაგან	0.04	0.002%
8421	ცენტრიფუგები; აგრეგატები სითხის ან აირის საფილტრავი ან გასაწმენდი	0.04	0.002%
8456	ჩარხები მასალების დასამუშავებლად ლაზერული ან სხვა სხივური პროცესების მეშვეობით	0.04	0.002%
5407	ქსოვილები სინთეზური კომპლექსური ძაფისაგან	0.03	0.002%
8543	მანქანები ელექტრული და აპარატურა, რომელთაც გააჩნიათ ინდივიდუალური ფუნქციები	0.03	0.002%

HS კოდი	განმარტება	მილი-ონი $	პროცე-ნტული წილი
8471	გამომთვლელი მანქანები და მათი ბლოკები	0.03	0.002%
8514	ღუმელები და კამერები სამრეწველო ან ლაბორატორიული	0.03	0.002%
8461	ჩარხები ლითონების ან ლითონკერამიკის მასალის საჭრელი	0.03	0.002%
3911	ფისები ნავთობისა, კუმარონ-ინდენის ფისები და პოლიტერპენები	0.03	0.001%
9027	ხელსაწყოები და აპარატურა ფიზიკური ან ქიმიური ანალიზისათვის	0.02	0.001%
8466	ნაწილები და სამარჯვები ლითონსაჭრელი, სახარატო და სხვა ჩარხებისათ-ვის	0.01	0.001%
8207	ხელის ინსტრუმენტების საცვლელი მუშა ინსტრუმენტები	0.01	0.001%
8464	ჩარხები ქვის, კერამიკის ან ანალოგიური მასალების ან მინის ცივი დამუშავე-ბისათვის	0.01	0.000%
3404	ცვილები ხელოვნური და მზა ცვილები	0.01	0.000%
9506	იარაღი და ინვენტარი ფიზკულტურული საქმიანობისათვის	0.01	0.000%
3910	სილიკონები პირველადი ფორმებით	0.01	0.000%
3403	საპოხი მასალები	0.01	0.000%
5903	ქსოვილები, გაჟღენთილი, დაფარული, დუბლირებული პოლიმერული მასა-ლებით	0.01	0.000%
9022	აპარატურა დაფუძნებული რენტგენული ალფა-, ბეტა- ან გამა-გამოსხივების გამოყენებაზე	0.01	0.000%
8463	ჩარხები ლითონების ან ლითონკერამიკის დასამუშავებლად მასალების მოშორების გარეშე	0.01	0.000%
8542	სქემები ელექტრონული ინტეგრალური და მიკროანაწყობები	0.00	0.000%
8525	აპარატურა გადამცემი რადიოსატელეფონო, რადიომაუწყებლობისა და ტე-ლევიზიისათვის	0.00	0.000%
5607	ბაწრები, ზონრები, ბაგირები და თოკები	0.00	0.000%
8802	საფრენი აპარატები სხვა	0.00	0.000%
8505	ელექტრომაგნიტები; მუდმივი მაგნიტები და ანალოგიური ნაწარმი	0.00	0.000%
8536	აპარატურა ელექტრული 1000 ვ-ზე მეტი ძაბვის წრედების კომუტაციის ან დაცვისათვის	0.00	0.000%
7309	რეზერვუარები, ცისტერნები და ანალოგიური ტევადობები შავი ლითონები-საგან, 300 ლიტრი და მეტი ტევადობის	0.00	0.000%
8460	ჩარხები სალესი, სახეხი და სხვა ოპერაციის შესასრულებლად	0.00	0.000%
8502	ელექტროგენერატორული დანადგარები და მბრუნავი ელექტრო გარდამ-ქმნელები	0.00	0.000%
9013	მოწყობილობები თხევად კრისტალებზე	0.00	0.000%
8541	დიოდები, ტრანზისტორები და ანალოგიური ნახევარგამტარი ხელსაწყოები	0.00	0.000%
8507	აკუმულატორები ელექტრული, სეპარატორების ჩათვლით მათთვის, სწორკუ-თხა ან სხვა ფორმის	0.00	0.000%
5509	ნართი სინთეზური ბოჭკოებისაგან, საცალო გაყიდვისათვის დაუფასოებელი	0.00	0.000%
8462	მანქანები ლითონების დასამუშავებლად	0.00	0.000%
9020	აპარატურა სასუნთქი სხვა და აირის ნიღბები	0.00	0.000%
9014	კომპასები; სანავიგაციო ხელსაწყოები და ინსტრუმენტები სხვა	0.00	0.000%
8506	პირველადი ელემენტები და პირველადი ბატარეები	0.00	0.000%
7303	მილები, მილაკები და ღრუ პროფილები თუჯის სხმულებისაგან	0.00	0.000%

დანართი #4

საქართველოდან რუსეთის ფედერაციაში განხორციელებული რეექსპორტირებული პროდუქციის მოცულობა და სტრუქტურა HS კლასიფიკატორის 4-ნიშნა კოდების მიხედვით, 2022 წლის მარტიდან 2022 წლის დეკემბრის ჩათვლით პერიოდში

HS კოდი	განმარტება	მილიონი $	პროცენტული წილი
8703	მსუბუქი ავტომობილები	73.89	71.890%
8516	ელექტრული წყალგამახურებლები	11.22	10.922%
3302	ნარევები გამოსაყენებელი სასმელების წარმოებაში	1.73	1.685%
0805	ციტრუსების ნაყოფი ახალი ან გამხმარი	1.69	1.643%
2402	სიგარები, სიგარილები და სიგარეტები თამბაქოს ან მისი შემცვლელებისაგან	1.18	1.144%
8704	სატვირთო ავტომობილები	1.14	1.112%
7202	ფეროშენადნობები	1.01	0.984%
8701	ტრაქტორები და უნაგირა საწევარები	0.89	0.870%
0801	კაკალი ქოქოსის, ბრაზილიური და კეშიუ	0.84	0.821%
0901	ყავა, მოხალული ან მოუხალავი	0.79	0.768%
0808	ვაშლი, მსხალი და კომში, ახალი	0.66	0.643%
9018	ხელსაწყოები და მოწყობილობები მედიცინაში ან ვეტერინარიაში გამოსაყენებელი	0.58	0.565%
8302	სამაგრი არმატურა, ფურნიტურა და ანალოგიური ნაწარმი არაძვირფასი ლითონებისაგან	0.50	0.483%
0803	ბანანები, პლანტაინების ჩათვლით, ახალი ან გამხმარი	0.43	0.423%
1202	არაქისი	0.42	0.406%
2829	ქლორატები და პერქლორატები; ბრომატები და პერბრომატები; იოდატები და პერიოდატები	0.41	0.398%
3701	ფოტოფირფიტები და ბრტყელი ფოტოფირები	0.38	0.370%
9619	სანიტარულ-ჰიგიენური საფენები და ტამპონები, ბავშვის სახვევები და ამოსაფენები და ანალოგიური ნაწარმი, ნებისმიერი მასალისაგან	0.37	0.361%
9021	სამარჯვები ორთოპედიული, სხეულის ხელოვნური ნაწილები	0.33	0.316%
2309	პროდუქტები, ცხოველების საკვებად გამოსაყენებელი	0.30	0.293%
0303	თევზი გაყინული	0.24	0.232%
3305	საშუალებები თმებისათვის	0.23	0.222%
6802	ქვა დამუშავებული	0.17	0.163%
3917	მილები, მილაკები და შლანგები და მათი ფიტინგები პლასტმასებისაგან	0.16	0.159%
9022	აპარატურა დაფუძნებული რენტგენული ალფა-, ბეტა- ან გამა-გამოსხივების გამოყენებაზე	0.16	0.152%
2710	ნავთობი და ნავთობპროდუქტები	0.15	0.144%
0802	კაკალი სხვა, ახალი ან გამხმარი	0.14	0.140%
2202	წყლები, მინერალურისა და დაგაზიანებულის ჩათვლით, შაქრის დანამატების შემცველობით	0.14	0.135%
8422	მანქანები ჭურჭლის სარეცხი	0.14	0.135%
6805	ბუნებრივი ან ხელოვნური აბრაზიული ფხვნილი ან მარცვალი	0.13	0.127%
3702	ფოტოფირები რულონებად, სენსიბილიზებული, არაექსპონირებული	0.12	0.119%
2208	ეთილის სპირტი არადენატურირებული, სპირტის კონცენტრაციით 80 მოც. %-ზე ნაკლები, სპირტიანი სასმელები	0.12	0.119%
2403	სამრეწველო დამზადების სხვა თამბაქო და თამბაქოს სამრეწველო შემცვლელები	0.12	0.118%
8711	მოტოციკლები და ველოსიპედები, ეტლით ან მის გარეშე; ეტლები	0.12	0.114%
9504	საქონელი ატრაქციონებისათვის, სამაგიდო ან ოთახის თამაშობანი	0.11	0.108%
4402	ხის ნახშირი	0.11	0.104%
8418	მაცივრები, საყინულეები და სხვა სამაცივრო ან საყინულე მოწყობილობები	0.10	0.099%
4014	ვულკანიზებული რეზინის ჰიგიენური და ფარმაცევტული ნაწარმი	0.10	0.094%
8518	მიკროფონები ხმამაღლამოლაპარაკეები და სხვა	0.09	0.086%

HS კოდი	განმარტება	მილი-ონი $	პროცე-ნტული წილი
2201	მინერალური და მტკნარი წყლები	0.08	0.078%
1509	ზეითუნის ზეთი და მისი ფრაქციები	0.07	0.072%
8438	დანადგარები საკვები პროდუქტების ან სასმელების სამრეწველო წარმოები-სათვის	0.07	0.071%
3707	ფოტოქიმიკატები	0.07	0.069%
8450	მანქანები სარეცხი	0.06	0.061%
7312	დაგრეხილი მავთული, ბაგირები, და ანალოგიური ნაწარმი შავი ლითონები-საგან	0.06	0.061%
3506	მზა წებოები	0.06	0.061%
8509	მანქანები ელექტრომექანიკური საყოფაცხოვრებო ჩადგმული ელექტროძრა-ვებით	0.06	0.057%
2915	მჟავები აციკლური, მონოკარბონული ნაჯერი, პეროქსიდები და პეროქსიმჟა-ვები	0.05	0.052%
2204	ყურძნის ნატურალური ღვინოები	0.05	0.047%
0709	ბოსტნეული სხვა, ახალი ან შეყინული	0.05	0.044%
0710	ბოსტნეული გაყინული	0.04	0.035%
2203	ლუდი	0.03	0.032%
3919	ფილები, ფურცლები, კილიტა და სხვა ბრტყელი ფორმები პოლიმერული მასალისაგან	0.03	0.030%
2009	ხილისა და ბოსტნეულის წვენები	0.03	0.030%
8483	ლილვები ტრანსმისიური და მრუდმხარები	0.03	0.028%
8203	ქლიბები, წმინდა ქლიბები, მარწუხები და ხელის ანალოგიური ინსტრუმე-ნტები	0.03	0.027%
0702	პომიდორი, ახალი ან შეყინული	0.03	0.027%
8414	ტუმბოები საჰაერო ან ვაკუუმიანი, საჰაერო ან აირის კომპრესორები და ვე-ნტილატორები	0.03	0.027%
3004	სამკურნალო საშუალებები დაფასოებული	0.03	0.026%
8508	მტვერსასრუტები	0.02	0.024%
8462	მანქანები ლითონების დასამუშავებლად	0.02	0.023%
8522	ნაწილები და საკუთნოები ვიდეოაპარატურის ან ელექტროფირფიტასაკრავე-ბის	0.02	0.023%
7323	ნაწარმი სუფრისათვის, სამზარეულო ან სხვა ნაწარმი შავი ლითონებისაგან	0.02	0.022%
8460	ჩარხები სალესი, სახეხი და სხვა ოპერაციის შესასრულებლად	0.02	0.020%
9015	ხელსაწყოები და ინსტრუმენტები ტოპოგრაფიული, ჰიდროგრაფიული, მეტე-ოროლოგიური	0.02	0.019%
0810	ნაყოფები სხვა, ახალი	0.02	0.019%
8456	ჩარხები მასალების დასამუშავებლად ლაზერული ან სხვა სხივური პროცესე-ბის მეშვეობით	0.02	0.018%
8702	ავტომობილები, განკუთვნილი 10 კაცის ან მეტის გადასაყვანად, მძღოლის ჩათვლით	0.02	0.018%
9026	ხელსაწყოები და აპარატურა სითხის ან აირის ხარჯის ან სხვა მახასიათებლე-ბის საზომი	0.02	0.017%
3303	სუნამოები და ტუალეტის წყალი	0.02	0.016%
0704	კომბოსტო თავიანი, კოლრაბი, ბროკოლი და საკვებად ვარგისი ანალოგიური ბოსტნეული	0.02	0.016%
8716	მისაბმელები, ნახევრადმისაბმელები და სხვა, მათი ნაწილები	0.02	0.015%
2401	თამბაქოს ნედლეული; თამბაქოს ნარჩენები	0.01	0.013%
9607	შესაკრავები „ელვა" და მათი ნაწილები	0.01	0.013%
1302	მცენარეული წვენები და ექსტრაქტები	0.01	0.013%
6912	ჭურჭელი სამზარეულო და სხვა სამეურნეო ნაწარმი კერამიკისაგან, გარდა ფაიფურისა	0.01	0.012%
9025	არეომეტრები და ანალოგიური ხელსაწყოები, მოქმედი სითხეში ჩაძირვისას	0.01	0.011%
5515	ქსოვილები სინთეზური ბოჭკოებისაგან სხვა	0.01	0.011%

HS კოდი	განმარტება	მილი-ონი $	პროცე-ნტული წილი
7326	ნაწარმი სხვა შავი ლითონებისაგან	0.01	0.010%
9027	ხელსაწყოები და აპარატურა ფიზიკური ან ქიმიური ანალიზისათვის	0.01	0.009%
8528	აპარატურა მიმღები სატელევიზიო კავშირისათვის	0.01	0.008%
8306	ზარები და ანალოგიური არაელექტრული ნაწარმი არაძვირფასი ლითონებისაგან	0.01	0.006%
8208	დანები ან მჭრელი პირები მანქანების ან მექანიკური სამარჯვებისათვის	0.01	0.006%
6204	კოსტუმები, კომპლექტები, კომბინეზონები, ბრიჯები და შორტები, ქალისა ან გოგონასი	0.01	0.005%
3926	პლასტმასის დანარჩენი ნაწარმი	0.00	0.003%
8542	სქემები ელექტრონული ინტეგრალური და მიკროანაწყობები	0.00	0.002%
9017	ინსტრუმენტები ხაზვის, მონიშვნისა და მათემატიკური გათვლებისათვის	0.00	0.002%
8543	მანქანები ელექტრული და აპარატურა, რომელთაც გააჩნიათ ინდივიდუა-ლური ფუნქციები	0.00	0.002%
4202	საკვოიაჟები, ჩემოდნები, სამგზავრო ხელჩანთა-ჩემოდნები და სხვა	0.00	0.002%
8517	სატელეფონო აპარატები, ფიჭური ქსელებისთვის ან სხვა უსადენო ქსელე-ბისთვის განკუთვნილი ტელეფონების ჩათვლით	0.00	0.002%
9029	მრიცხველები, ტაქსომეტრები, მილიომეტრები, ბიჯმზომები და ანალოგი-ური ხელსაწყოები	0.00	0.002%
8708	ტრაქტორების, მსუბუქი, სატვირთო და სპეციალური დანიშნულების ავტომო-ბილების ნაწილები და მოწყობილობები	0.00	0.001%
8471	გამომთვლელი მანქანები და მათი ბლოკები	0.00	0.001%
8504	ტრანსფორმატორები ელექტრული, სტატიკური ელექტრული გარდამქმნე-ლები	0.00	0.001%
8525	აპარატურა გადამცემი რადიოსატელეფონო, რადიომაუწყებლობისა და ტე-ლევიზიისათვის	0.00	0.001%
8510	ელექტროსამართებლები და თმის საკრეჭი მანქანები ჩადგმული ელექტროძ-რავით	0.00	0.001%
6302	თეთრეული ლოგინისა, მაგიდისა, სამზარეულოსი და ტუალეტისა	0.00	0.001%
4203	ტანსაცმელი და მისი საკუთნოები ნატურალური ან კომპოზიციური ტყავისა-გან	0.00	0.001%
6211	კოსტუმები, სპორტული, სათხილამურო და საბანაო	0.00	0.001%
7020	მინის ნაწარმი სხვა	0.00	0.001%
8537	პულტები, პანელები, კონსოლები, მაგიდები, გამანაწილებელი ფარები	0.00	0.001%
6506	თავსაბურავები სხვა, სარჩულზე ან უსარჩულოდ, გაწყობილი ან გაუწყობელი	0.00	0.000%
8481	ონკანები, სარქველები და ანალოგიური არმატურა მილგაყვანილობების, საქვაბეების	0.00	0.000%
5703	ხალიჩები და იატაკის სხვა საფეიქრო საფარები, ტაფტინგური, გაწყობილი ან გაუწყობელი	0.00	0.000%
8409	ნაწილები განკუთვნილი შიგაწვის ძრავებისათვის	0.00	0.000%
4016	ვულკანიზებული რეზინის ნაწარმი, გარდა მყარი რეზინისა, დანარჩენი	0.00	0.000%
8544	მავთულები იზოლირებული, კაბელები	0.00	0.000%
6304	დეკორატიული ნაწარმი სხვა	0.00	0.000%
6109	მაისურები, თბილი კვართები და სხვა ტრიკოტაჟის ნაწარმი, მანქანით ან ხელით ნაქსოვი	0.00	0.000%
8484	შუასადებები და ანალოგიური შენაწევრებები ფურცლოვანი ლითონიებისა-გან	0.00	0.000%
4415	ყუთები, კოლოფები, გოდრები და ანალოგიური ტარა მერქნისაგან	0.00	0.000%
9032	ხელსაწყოები და აპარატურა ავტომატური რეგულირების ან მართვისათვის	0.00	0.000%
8512	მოწყობილობები ელექტროგამანათებელი ან სასიგნალიზაციო	0.00	0.000%
8467	ინსტრუმენტი ხელის პნევმატური, ჰიდრავლიკური ან ჩადგმული ძრავით	0.00	0.000%
3924	ჭურჭელი სასადილო, საოჯახო ნივთები სხვა და ტუალეტის საგნები პლასტ-მასებისაგან	0.00	0.000%
8309	საცობები, ხუფები და სახურავები	0.00	0.000%

HS კოდი	განმარტება	მილი-ონი $	პროცე-ნტული წილი
6203	კოსტუმები, კომპლექტები და სხვა მამაკაცისა ან ბიჭისა	0.00	0.000%
6812	ბოჭკო აზბესტისა დამუშავებული; აზბესტის ნაწარმი	0.00	0.000%
8507	აკუმულატორები ელექტრული, სეპარატორების ჩათვლით მათთვის, სწორკუთხა ან სხვა ფორმის	0.00	0.000%
8539	ნათურები ვარვარის ელექტრული ან აირგანმუხტვის	0.00	0.000%

გამოყენებული წყაროები

1 https://www.mof.ge/export_importis_informacia

2 https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/35/sagareo-vachroba

3 https://www.consilium.europa.eu/en/policies/sanctions/restrictive-measures-against-russia-over-ukraine/sanctions-against-russia-explained/

4 https://sanctionscanner.com/

5 https://ofac.treasury.gov/sanctions-programs-and-country-information

6 https://www.sanctionsmap.eu/#/main

7 https://www.trade.gov/russia-sanctions-and-export-controls

8 https://www.gov.uk/government/publications/russia-sanctions-guidance/russia-sanctions-guidance

9 https://finance.ec.europa.eu/eu-and-world/sanctions-restrictive-measures/sanctions-adopted-following-russias-military-aggression-against-ukraine_en

10 https://comtradeplus.un.org/TradeFlow

ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲡ ᲤᲔᲓᲔᲠᲐᲪᲘᲐᲡᲗᲐᲜ ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲕᲐᲭᲠᲝᲑᲘᲡ ᲓᲘᲜᲐᲛᲘᲙᲐ ᲓᲐ ᲡᲢᲠᲣᲥᲢᲣᲠᲐ

ᲣᲙᲠᲐᲘᲜᲐᲨᲘ ᲠᲣᲡᲔᲗᲘᲡ ᲡᲠᲣᲚᲛᲐᲡᲨᲢᲐᲑᲘᲐᲜ ᲨᲔᲭᲠᲐᲛᲓᲔ ᲓᲐ ᲨᲔᲛᲓᲒᲝᲛ

https://southcaucasus.fes.de/
https://gfsis.org.ge/